

Vaduguns

Otrdiena ● 2018. gada 19. jūnījs

CENA tirdzniecībā 0,68 EUR

Savīļo ezeru

4.

Īsziņas

Uzvar Polkas rallijā

Ar 1.vietas diplomu jauniešu konkurēncē, kā arī 2. un 3.vietas godalgū pieaugušo konkurencē Polkas rallijā un lieliskiem iespaidiem no folkloras festivāla "Pod Zvičinou" Čehijā vakar vakarā Rīgā ieradās folkloras kopas "Upīte" dalībnieki kopā ar nemateriālā kultūras centra "Upīte" vadītāju Andri Slišānu. A.Slišāns atklāja, ka festivāls Čehijā, kas norisinās jau 44 gadus, atmiņā paliks kā ļoti labi organizēts un pozitīvām emocijām bagāts. Taču mājupceļā uz Upīti kopas dalībnieki posīsies tikai pēc folkloras festivāla "Baltica" koncerta Rīgā, kas notiks otrdien, 19. jūnijā.

Izgaismo Latviju

21.jūnija akcijā "Izgaismo Latviju", kad mūsu valsts robežas kontūru izgaismos simtiem ugunskuru un notiks gājiens apkārt Latvijai, ar plašu kultūras programmu iesaistījušies ne tikai 43 pierobežas novadi, tostarp Viļaka un Baltinava, bet arī pašvaldības valsts vidienē. Pie "Izgaismo Latviju" ugunskuriem Latvijas novados 21.jūnija vakarā varēs izzināt latviešu saulgrēžu tradīcijas, baudīt folkgrupu, koru un dažādu citu mūziķu uzstāšanos, notiks teātra izrādes, tiks demonstrētas filmas un notiks cita veida aktivitātes. Plānots, ka visās vietās pie pašvaldību organizētajiem ugunskuriem no plkst.21.30 kopīgi tiks dziedātas spēka dziesmas Latvijai un plkst.22.00 vienlaikus visos Latvijas novados - Latvijas himna.

Bibliotēka sestdienās slēgta

Balvu Centrālā bibliotēka līdz 31.augustam sestdienās būs slēgta.

Strādās līdz pusdienām

22.jūnijā Balvu novada pašvaldības iestādes strādās līdz plkst. 12.30, savukārt Viļakas novada pašvaldības darba laiks 22.jūnijā būs no 8.30 līdz 12.00 un no plkst. 12.30 līdz 14.00.

Donoru diena Balvos

26.jūnijā no plkst. 9.00 līdz 13.00 Balvu muižā, Brīvības ielā 47, Valsts asinsdonoru centrs rīkos asins donoru dienu.

Nākamajā
Vadugūnī

- Aizvada folkloras festivālu "Baltica 2018"
Sadziedas Rīgas kanāla abos krastos

- Iedzīvotāji atver atmiņu lādes
Rugāju novada muzejā

Pēdējais izlaidums Krišjāņu skolā

Edgars Gabranovs

Aizvadītās nedēļas nogalē Bērzpils vidusskolas Krišjāņu filiālē valdi savāda noskaņa – vienlaikus gan prieks, gan skumjas. Skolas direktore Ilona Stepāne atzina, ka gandarijums ir par divām jaukām 9.klases absolventēm, bet sarūgtinājums par faktu, ka skola pārstāj eksistēt. Tiesa, saglabāsies pirmsskolas vecuma grupa.

Interesanti, ka pēdējo izlaidumu Krišjāņu skoliņā svinēja tikai divas absolventes, turklāt māsas. Taujātas, kādas ir sajūtas, Marija un Dinija Zdanovičas neslēpa, ka ir bēdīgas. "Kāpēc tā? Skola beidz pastāvēt," vienbalsīgi paskaidroja viņas. Neskatoties uz to, jaunietes atklāja, ka netur īaunu prātu uz politiķiem: "Bērniem ir jāatlītās lielākā pulkā starp saviem vienaudžiem. Ir bēdīgi, ka Krišjāņu pusē samazinās bērnu skaits, bet par to dusmoties uz kaut ko ir bezjēdzīgi. Arī skolasbiedri nav priecīgi par skolas slēgšanu, tomēr ar interesi gaida pārmaiņas un prāto, kā klasēs klasēs, kur mācīties daudz vairāk bērnu."

Marija un Dinija turpmāk zinības apgūs Bērzpils vidusskolā. Viņas zināja teikt, ka jaunajā klasē būs 10 skolēni. 14.jūnijā Valsts sekretāru sapulcē izsludināja Ministru kabineta noteikumu projektu par minimālo skolēnu skaitu vidusskolas klasē un klašu grupā, kas paredz 12 skolēnus klasē un 33 klašu grupā tajās pašvaldības un privātajās vispārējās izglītības iestādēs, kurām attālums līdz tuvākajai citai vidusskolai ir 25 kilometri un vairāk. Absolventes pauða ticību un pārliecību, ka viņām nebūs jāatlītās Bērzpils vidusskola kaut kādu normatīvu dēļ: "Jauno skolu mēs jau pazīstam, izskatās, ka nebūs problēmu iekļauties lielākā kolektīvā. Galvenais, lai politiķi jauj mums pabeigt Bērzpils vidusskolu." Par Krišjāņu skolu, kā atzina jaunietes, paliks visjaukākās atmiņas. Lūgtas atklāt lielākās blēnas, ko izdarījušas nelielajā skoliņā, Marija un Dinija neslēpa, ka draiskuļojoties gadījies nomīdit puķu dobi.

Meiteņu klasses audzinātāja Vija Ločmele pirms izlaiduma pielēva, ka ir vairāk uztraukusies nekā pašas absolventes: "Lepojos, ka audzēknēs veiksmīgi nokārtoja eksāmenu. Bet, ja padomā, ka darba vairāk nebūs, iezogas smeldzīgas domas. 27 gadi skolā nostrādāti..." Mariju un Diniju skolotāja vērtē kā ļoti atraktīvas jaunietes. Viņai piekrīt skolas direktore I.Stepāne, kura absolventes uzskata par ipašām: "Ipašas ne tikai tāpēc, ka ir pēdēja izlaiduma absolventes. Ipašas arī tāpēc, ka pirmo skolu pabeidz Latvijas simtgadē. Vēlēšu viņām cienīt savas saknes, neaizmirst savu skolu, savu pagastu, novadu un valsti."

P.s. Atgādinām, ka līdz šim no 1. līdz 9.klasei Krišjāņos mācījās 14 bērni. Pirmsskolas grupā paliks 9-10 bērni.

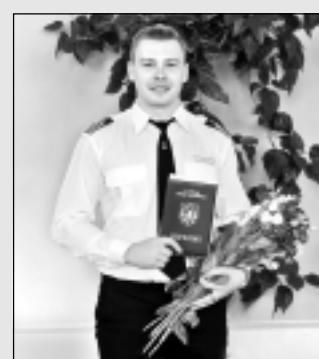
Foto - E. Gabranovs

Kā pietrūkst? Krišjāņu skolas pēdējā izlaiduma absolventes Marija un Dinija Zdanovičas spriež, ka uz Balvu novada attālāko pagastu noteikti jāizbūvē asfalts. "Tad būs cerība uz attīstību," viņas uzskata.

Latvijā
atstāj
daļīnu
sava
talanta.

6. lpp.

Okeānu
ūdeņos
jūtas tikpat
labi kā uz
zemes.

10. lpp.

Līdz LATVIJAS
simtgadei
151 diena!

Vārds žurnālistam

Ingrīda Zinkovska

Balvu maizes ceptuves bankrots izsaucis vilnošanos vietējā sabiedrībā. Sarunas skar ne vien nodarbinātību un uzņēmējdarbību, bet arī maizīti pašu. Proti, cik daudz un kādu maizi lietojam ikdienu. Šis jomas eksperti Latvijā secinājuši, ka cilvēki mazāk ēd rudzu maizi. Rupjmaizes patēriņš samazinās tradīciju maiņas dēļ, jo sabiedrība noveco, daļa iedzīvotāju aizbrauc, iedzīvotāju kļūst mazāk, Latvijā ienāk dažādas modes tendences, bet saglabāt rudzu maizi kā iedzīvotāju ikdienu uzturā lietotu produktu, ir valstisks uzdevums.

Rudzu maize ir Latvijas zīmols numur viens! Rudzu maizes kāpi kā ciemakukuli nēm līdz uz ārziemēm, kā spēka un izturības simbolu dod līdz misijās mūsu karavīriem. Maizes kāpi kā Latvijas simbols redzams daudzās reklāmās, tostarp arī līdzās Jāņu sieram un alum. Personīgi nesaprotu, kā var neēst maizi, jo redziet, tā kaitējot veselībai, vairojot lieko svaru utt. Svaigi ceptas maizes garša ir viena no manas bērnības spilgtākajām garšām - nevis limonādes, saldējuma vai šokolādes garša. Aizņemtības dēļ lauku darbos maizi ne vienmēr cepa mājās. Pēc rudzu maizes gāju pie krusītēva, kur to cepa teju vai katru sestdienu, jo zināju, ka viens, mazākais kukulītis, būs pataupīts man - silts, smaržīgs, ar kraukšķīgu garoziņu. Turklat man, mazam bērnam, bija jāriet cauri mežam un krūmiem, bet tas nebaidīja, jo mērķis bija cēls un rezultāts tā vērti.

Aizvadītās nedēļas sarunās maizi cilvēki pieminēja ne tikai saistībā ar Balvu maizes ceptuves bankrotu. Maizi pieminēja arī pasākumos, kur godināja represētos, uz Sibīriju izsūtīto latviešus. Maizei Sibīrijā bija dzīvības cena. Lūk, kādas represētās atmiņas: "Astoņus mēnešus maizi nebiju redzējusi. No tās smaržas sareiba galva. Atcerējos, kā garšoja ķimeņu tēja ar tikko ceptu maizi un svaigi sakultu sviestu."

Latvijā

Sveic Medicīnas darbinieku dienā. Veselības ministre Anda Čakša sveica visus medicīnas nozares profesionāļus Medicīnas darbinieku dienā. Apsveikumā ministre ne tikai izcēla finansiālo palielinājumu veselības nozarei, bet arī pateicās visiem nozarē strādājošajiem. Apsveikumā viņa norādīja, ka beidzot ir noticis patiess izrāviens, lai veselības aprūpe kļūtu tāda, kādu to vēlas gan pacienti, gan ārsti un medmāsas, gan citi nozarē strādājošie - pieejama, kvalitatīva, saprotama. Veselības ministre apsveikumā izcēla šī gada veselības nozares budžeta palielinājumu par 194 miljoniem eiro, kas ir lielākais veselības nozares finansējuma pieaugums pēc Latvijas neatkarības atgūšanas.

"Latvijas sirds dziesmu" finālā uzvar Rikardions. Lielvārdē pirmo reizi tika noskaidrota "Latvijas sirds dziesma". Rembates parka brīvdabas estrādē par šo godu sacentās 15 dziesmas. Apkopojot LTV1 tiešraides skatītāju telefonbalsojuma rezultātus, par uzvarētāju kļuva dziesma "Vilciens", ko izpildīja Rikardions jeb Rihards Millers. Viņa tuvākie sekotāji atpalika par nieka trim balsīm.

Uzmanības centrā maksātnespējas procesi. Pēc administratora Mārtiņa Bunkus slepkavības Latvijā uzmanības centrā atkal nonākuši maksātnespējas procesi. Vieni uzskaata, ka sistēmā valda mafija un mafijas likumi, citiem šķiet, ka viss, ko varēja sakārtot, ir sakārtots. Pētījumi liecina, ka situācija maksātnespējas jomā Latvijā nav laba. Kaut arī atsevišķas pozīcijas ir uzlabojumi, par maksātnespējas procesu nevar runāt kā par efektīvu.

Meikuleņš ipazeit omotus. Meldra Gailāne kopā ar māscīlu Ligu Mundu, kura ir grāmatas ilustrācijas autore, radījušas skaistu grāmatu pašiem mazākajiem lasītājiem par lācēnu Meikuleņu un viņa draugu - meitenētes Martas, zaķenītes Podziņas un eziša Pukšķētāja - piedzīvojumiem, iepazīstot dažādus amatrus.

/No portāla www.delfi.lv/

Konkurss par dabas tēmām

Izzina Latvijas dabas un vēstures vērtības

Visi kopā "Cielavas gudrības" finālā. "Trīs gudrinieki" no Viduču pamatskolas ieguva 2.vietu, Rugāju novada vidusskolas komanda "Apodziņi" - 4. vietu, bet Žiguru "Pūcēni" - 6.vietu.

Zinaida Loginā

5.jūnijā Lielvārdē, A.Pumpura muzejā, notika konkursa "Cielavas gudrības" fināla otrā kārtā, kurā iekļuva vairāki mūspuses skolu 5. – 6. klašu skolēni.

"Cielavas gudrības" ir Latvijas Dabas muzeja rīkots konkurs 5. – 6. klašu skolēniem par dažādām dabas tēmām. Šogad konkursā piedalījās komandas trīs dalībnieku sastāvā, kas sagatavoja un iesūtīja atbildes uz atlases anketām. Gaidot mūsu valsts simtgadi, dalībnieki iizzināja tieši Latvijas dabas vērtības. Rugāju novada vidusskolas "Apodziņi" komanda šogad izcīnīja 4.vietu.

Lepojas ar Rugāju novadu

Bioloģijas skolotāja Lolita Krēbse stāsta, ka Rugāju komanda "Apodziņi" - Lauma Dreimane, Elvita Rizena un Matīss Apšenieks - bija tiešām malači. Šie audzēknī ir jau ar pieredzi, jo startējuši arī iepriekšējā gadā. "Konkursā piedalījās jau desmito gadu. Šī gada "Cielavas gudrība" atšķirās no aizvadītajiem konkursiem. Lidz šim mums vajadzēja braukt uz Dabas muzeju, un bija tikai trīs pusfināli, bet šogad bija četri pusfināli. Vajadzēja iizzināt visus Latvijas vēsturiskos novadus. Krājām punktus par katras anketas izpildītajiem uzdevumiem. Desmit labākās komandas tika uz finālu, viņu vidū bijām arī mēs. Fināls sastāvēja no divām daļām," informēja skolotāja. Viņa skaidro, ka pirmajā daļā bija mājas uzdevums, kurā komanda pēc noteiktiem kritērijiem prezentējusi savu novadu gan par vēsturi, gan aizsargājamiem dabas objektiem, kā arī atklājuši, ar ko lepojas rugājieši. Viņi lepojās ar fresku uz skolas sienas, ko 2013.gada vasarā darināja Latvijas Mākslas akadēmijas Latgales filiāles studenti - mākslinieki. Freskā attēlotā Rugāju novada vidusskolas vēsturiskā bilde, Kurmenes ielas attēls 20.gadsimta 30.-gados, pagasta nams, bānītis, kas kursēja caur Rugājiem, un citi vēsturiski mirkļi. "Mēs lepojamies ar dziedātāju Tāli Matīsu, tēlnieku Jāni Zibeni, kurš kala Brīvības pieminekļa vienu zvaigzni, ar pašreizējo skolotāju - mūsu lepnumu Margaritu Stradiņu, un citiem," pastāstīja Lolita Krēbse. Konkursa organizatori uzzinājuši arī par sarkano braucamrīku salidojumu, kas notiek vienīgi Rugāju novadā.

Komanda labi nostartēja un ieguva daudz punktus. Skolotāja neslēpj, ka fināls notika skaitā vietā, brīvā dabā Lielvārdē, Pumpura muzejā. Otrais kārtā skolēni veica dažādus praktiskus uzdevumus, atpazīstot augus, dzīvniekus, meklējot un aprakstot objektus. "Sasummējot abos finālos paveikto, šogad ierindojāmies 4.vietā. Pagājušajā gadā "Apodziņi" ieguva 3.vietu, bet Rugāju novada vidusskolas otrā komanda bija pirmā valstī, kas ir

liels sasniegums. Turklat pērn pirmo vietu izcīnījām 22 komandu konkurencē," piebilda Lolita Krēbse.

Augstu novērtē Viduču un Žiguru komandas

Žiguru pamatskolas skolotāja Andra Kornejeva stāsta, ka šajā mācību gadā bija nedaudz mainīta spēles kārtība. Uzdevumu anketas dalībnieki atrada muzeja mājaslapā četras reizes mācību gada laikā. Tās bija veltītas visiem četriem Lavijas kultūrvēsturiskajiem novadiem - Vidzemei, Zemgalei, Kurzemei un Latgalei. Katrā anketā bija daudzveidīgi uzdevumi gan par augiem, gan dzīvniekiem, gan aizsargājāmām dabas teritorijām, arī kultūrvēsturi. Dalībnieki veidoja arī vienas dienas ekskursijas maršrutu pa novadu, iekļaujot dabas, vēstures un aktīvās atpūtas objektus. 93 komandas no dažādām Latvijas skolām visa mācību gada garumā meklēja atbildes, iesūtīja Dabas muzeja ūriai un krāja punktus.

"Loti cītīgi strādāja arī Viļakas novada skolu piekto un sesto klašu skolēni gan Rekavā - darbi "DAS" un "Fantastiskā magija", gan Vidučos - "Trīs gudrinieki", gan Viļakā - "Viļakas eži" un "Viļakas dabas pētnieki", gan Žīguros - "Pūcēni" un "Sudraba vanagi". Pēc rezultātu apkopošanas izrādījās, ka divas Viļakas novada komandas - "Trīs gudrinieki" no Vidučiem un "Pūcēni" no Žiguriem - iekļuva spēles finālā. Fināla pirmā kārtā notika 21.aprīli Dabas muzejā. Uz to komandas gatavoja mājasdarbu - prezentāciju par sava novada dabu un kultūrvēsturi. Loti pārliecinoši uzstājās Viduču "Trīs gudrinieki". Viņi saņēma otro lielāko punktu skaitu. Finālpēles otrā kārtā, kā ierasts, notika ārpus Rīgas - Lielvārdē. Šeit komandas rādīja, cik labi gada laikā iepazinušas mūsu valsts dabas un vēstures vērtības. Skolēniem nācās atbildēt uz āķigiem jautājumiem, pildīt piņķerīgus uzdevumus gan muzeja telpās, gan parkā - atpazīt putnu balsis, noteikt zivis, meklēt dažādus objektus, piemēram, kalcīta drūzas, koku lapas, zalkša zīmi un citus," pastāstīja Andra Kornejeva.

Sanēm pateicības rakstus un balvas

Sezonas uzvarētājus noskaidroja, saskaitot abu fināla kārtu rezultātus. Pirmajā vietā ierindojās "Aglonas pipari" no Aglonas vidusskolas, bet otrajā "Trīs gudrinieki" no Viduču pamatskolas, Rugāju novada vidusskolas komanda "Apodziņi" - 4. vietā, bet Žiguru "Pūcēni" ierēma sesto vietu. Fināla dalībnieki saņēma pateicības rakstus un vērtīgas balvas - pēdu pētnieka komplektu un Annas Āzes jauno uzdevumu grāmatu par Latvijas putniem.

Kā vērtējat faktu, ka Balvos aizslēgts maizes kombināts?

Viedokļi

Novads zaudējis nozīmīgu uzņēmumu

ANITA PETROVA, Balvu novada domes priekšsēdētāja vietniece

Jebkura ziņa par kādas ražotnes aizvēršanu ir sāpīga, jo īpaši tad, ja tas skar mūsu novadu un ietekmē iedzīvotāju labklājību, palielinot bezdarbu.

Balvu maizes kombināts manā apzinātā vienmēr bijis uzņēmums, kas nesa Balvu vār-

du ārpus mūsu novada, asociējot to ar garšķigu maizi un konditorejas izstrādājumiem. Tomēr laiks diktē savus noteikumus un ir naivi cerēt, ka mūsdienu uzņēmējdarbības vidē mazpilsētā sekmīgi darbosies liela maizes ražotne. Nav noslēpums, ka Balvu maizes kombināta, tagad SIA "Balvu maizīte", pastāvēšana pēdējos gadu desmitos ir bijusi ļoti smaga. Vairākkārt mainījās uzņēmuma vadība un katrs vadītājs, ar labākām vai ne tik labām sekmēm, meklēja iespējas, kā izklūt no parādu sloga un citām saistībām, kā attīstīt uzņēmumu. Arī es ļoti cerēju, ka beidzot uzņēmums ir sagaidījis savu patieso atdzīmšanu, tīcēju, ka vietējais uzņēmējs ar lielu pieredzi uzņēmējdarbībā ražotni noturēs. Acīmredzot tas nav izdevies, tomēr situāciju nedrīkst vērtēt vienpusēji.

Neuzņemos būt par biznesa ekspertu, taču droši vien jāatzīst, ka šāda apjoma maizes ceptuve Balvos nav spējīga pastāvēt. Ēka būvēta padomju gados, iekārtas pirktais krietiņi lielākam ražošanas apjomam. Jāņem vērā vēl viens ārkārtīgi svarīgs aspekts – tirgus ir pārsātināts ar maizes produkcijas daudzveidību, kas samazina iepirkuma cenu. Un tātad, ja ražošanas process izmaksā dārgi, uzņēmējam tas kļūst nerentabls. Arī ēka ir kļuvusi neatbilstoša – gan no ārpuses, gan

iekšpusēs tā ir morāli novecojusi un fiziski nolietojusies. Iespējams, arī dažu darbinieku domāšanā un attieksmē vajadzīgas jaunas vēsmas.

Ko šajā situācijā vainot? Laiks, kad jebkāda ražošana bija valsts pārziņā, sen pagājis. Lai uzņēmums būtu veiksmīgs, turklāt varētu attīstīties, tam jāstrādā ar peļņu (diezin vai kāds uzņēmējs slēgtu izdevīgu ražotni). Protams, mēs varam spriest par optimizāciju. Pieļauju, ja uzņēmuma ēka būtu neliela, ja tajā uzstādītu jaunas, modernas ražošanas iekārtas ar produkcijas apjomam atbilstošu jaudu, uzņēmums spētu izturēt sīvo konkurenci un turpināt strādāt. Vai šādā uzņēmumā būtu nodarbināts tikpat liels darbinieku skaits? Visticamāk – nē, jo jaunas tehnoloģijas spēj celt darba ražīgumu, neizmantojot cilvēkresursus. Tātad darbavietu noteikti būtu mazāk. Konkurences apstākļos jebkuram šis jomas uzņēmumam ir nepieciešamas inovatīvas idejas sortimenta attīstīšanai un arī mārketinga, gudri un oriģināli piedāvājot savu produkciju patēriņtājiem. Ar entuziasmu un patriotismu vien būtu par maz, vajadzīgi augsti kvalificēti speciālisti gan tirgus izpētei, gan dažādu maizes veidu izstrādei un pārdošanai. Apmeklējot veikalus un tirdziņus, allaž brīnos

par to, cik atšķirīgs un daudzveidīgs ir maizes piedāvājums. Ikviens ražotājs ļoti cenšas atrast savu īpašo produktu, ar ko izceļties citu vidū. Katram no mums, kurš šajā milzīgajā piedāvājuma jūrā izvēlējās tieši "Balvu maizītes" ražojumu, īpašs produkts noteikti bija, bet izrādās, ka ar to ir par Maz.

Šīs ir tikai manas pārdomas un pieņēmumi, kas nav balstīti pētījumos vai nopietnās biznesa teorijās. Tomēr fakts paliek fakts – pašlaik novads ir zaudējis daudziem nozīmīgu uzņēmumu. Un ne jau tā ierastā maizes klaipa ir visvairāk ūzētā. Pirmkārt, cilvēki zaudē darbu, otrkārt, vairs nevararam ar lepnumu sacīt, ka mums ir pašiem savs maizes ražošanas uzņēmums. Iespējams, kāds pārmetīs, ka pašvaldība šādu situāciju ir pieļāvusi, taču atgādināšu, cienījamie novada iedzīvotāji, pašvaldība nevar un nedrīkst ieguldīt naudu privātā uzņēmumā. Uzņēmējiem pašiem ir jāplāno savs bizness un jārod veidi, kā nodrošināt uzņēmuma veiksmīgu darbību. Taču mēs – jūsu vēlēti pārstāvji, savu iespēju robežās esam gatavi piedalīties tādās politikas veidošanā, kas ir labvēlīga uzņēmējdarbības attīstībai. Maizītes ražošanas niša nu ir brīva. Vai būs drosmīgais, kas to aizpildīs?

Viss atkarīgs no komandas!

MARUTA DOKĀNE, AS "Sadales tīkls" sagādes daļas vadītāja, bijusī "Balvu Maiznieka" direktore

"Balvu Maiznieks" bija viena no pirmajām manām darbavietām. Mācības Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas pārtikas tehnologos apvienoju ar praksi ražošanā, ko izgāju-

Balvu maizes kombinātā. Prakses laikā biju tehnologa paligs, bet pēc tam biju maiznieks, konditors, izgāju visus ražošanas posmus, kur bija roku darbs. Pamazām veidojās arī mana karjera - mestare, vadītāja, galareztultā biju uzņēmuma vadītāja, direktore.

Visa mana profesionālā izaugsme notika kombinātā. Tie arī bija tie laiki, kad ļoti daudz strādājām pie tā, lai maizei un konditorejas izstrādājumiem (visai kombināta produkcijai) būtu kvalitāte. Ar maizi un konditorejas izstrādājumiem ļoti daudz braucām apkārt, piedaloties dažādās izstādēs Rīgā, Pleskavā un citviet. Līdz ar to dodot ziņu pircējiem, kādi esam, ko varam, kādas ir mūsu garšas. "Balvu Maiznieka" maizi vēl šodien atceras gan tie, kuri to tiroja, gan tie, kuri to pirkā, arī kolēgi no citām maizes ceptuvēm. Arī mēs, braucot kaut kur ciemos, kā ciemakukuli vedām savu kombināta maizīti un konditorejas izstrādājumus. To garšas īpašības pircējiem ļoti patika. Arī speciālisti, kuri tolaik strādāja Balvos, bija ļoti laba komanda, jo viens nav karotājs. Jebkurā uzņēmumā galvenais ir komanda un tās vadītājs, kurš veido un virza komandu.

Taču pamazām sākās dažādas peripetijas. Mainījās "Balvu Maiznieka" vadītāji. Cenas, par kādām miltus piegādāja akcionārs, bija salīdzinoši augstākas ar tām, par kādām miltus varēja iegādāties tīrīgū. 2002. gadā no darba kombinātā un Balviem aizgāju arī es – gan situācijas dēļ, kāda veidojās, gan gribējās izmēģināt kaut ko jaunu arī citā jomā. Esmu strādājusi vairumtirdzniecības bāzē "Valdo" par pārdošanas daļas vadītāju, "Daugavpils Maizniekā", vadiju mazās bēkerejas lielveikalā tīklā "Mego", uzņēmumā "Vecā Maiznīca" vadīju ražošanu, "Ādažu čipsos" biju logistikas vadītāja, kas bija pēdējā no pārtikas ražotnēm, kurā strādāju, pirms radikāli mainīju darba virzienu. Tagad strādāju uzņēmumā AS "Sadales tīkls", kur nodarbojos ar sagādes un iepirkuma procesiem.

Taču jautājums ir, vai "Balvu Maiznieku" varēja glābt, tas ir, saglabāt. Manuprāt, tas bija iespējams, efektīvāk izmantojot telpas, tehnoloģijas. Galvenais jau ir speciālisti, kurus savulaik, mainoties vadībai, nepamatoti atbrīvoja. Viņu nevajag daudz, galvenie ir "atslēgas" cilvēki, kas var to visu

vadīt un praktiski darboties. Bet tas bija jādara pirms krieta laika, ne jau pēdējā brīdi. Lai panāktu ražošanas efektivitāti, savā laikā kopā ar savu komandu pieņēmu drosmīgu lēmumu. Tika demontētas vecās, savu laiku nokalpojušās krāsnis, iegādāta jauna tunejtipa krāsns, kurai pievienotas divas ražošanas līnijas – baltmaizes un rupjmaizes. Tas jāva efektīvāk izmantot kuriņāmo, samazināt maizei pašizmaksu. Iespējams, maizes ceptuvi varēja saglabāt, samazinot ražošanas izmaksas un ražošanas apjomus, bet rāzot produktu, kas ir dabīgs. Balvu maizei bija unikāla dabīgā garša. Pati veikalā "Preilis" vienmēr pirkā plaucēto maizi – tā man garšoja, arī baltmaizīti. Ja mēs paskatāmies lielražotājus, kas ir "Hanzas maiznīca" un "Fazer", tā garša nav tāda, ko var iedot mazais maizes cepējs. Kāpēc pastāv "Lāču" ceptuve? Tāpēc, ka viņi nemitīgi pilnveidojas, ļoti daudz investē savās tehnoloģijās un, pats galvenais, savos speciālistos. Tas ir atkarīgs no komandas, kas tos procesus vada.

Viedokļus uzsklausīja Sanita Karavoičika un Ingrīda Zinkovska

Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Kā vērtējat faktu, ka Balvos aizslēgts maizes kombināts?

negatīvi - 70.9%

pozitīvi - 2.1%

galdāms bezdarba pieaugums - 10.6%

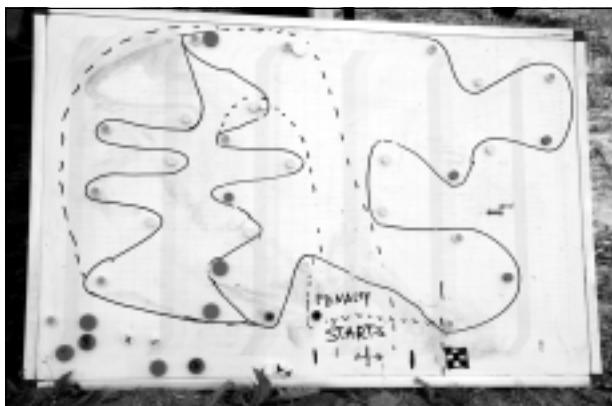
tās ir valsts politikas sekas - 14.2%

ne mana sēta, ne mana druva - 2.1%

Balsīš kopā: 141

Septiņdesmit ūdensmotociklisti savīļo Balvu ezeru

Sestdien Balvu ezerā rūca motori un, kā zināja stāstīt Latvijas čempionāta ūdensmotociklistiem galvenais tiesnesis Andris Pozņaks, uz starta līnijas dažādās klasēs stājās 70 sportisti no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas.

Trase. Sacensību galvenais tiesnesis Andris Pozņaks pastāstīja, ka Balvu ezers ir pateicīgs ūdenssportistiem: "Tas ir plašs, bez jebkādām salīņām," viņš paskaidroja.

Galvenais tiesnesis. Šogad Balvos startēja neierasti daudz sportistu, jo, kā zināja teikt tiesneši, starptautisko sacensību kalendārā šobrīd nenotiek neviens posms. "Tāpat šogad balviešiem ir iespēja apskatīt jaunos ūdensmotociklu modeļus, kas ir krieti jaudīgāki. Ja pērn teicu, ka iestājusies pauzite un nav nekādu jaunuumu, tad šogad tehnika papildinājusies ar patiesi spēcīgiem un jaudīgiem močiem," atzina A. Pozņaks (foto). Taujāts, vai trasē dosies arī mūspuses sportists Jānis Burka, kura moci un auto rotā uzraksts "Čangals", tiesnesis atklāja, ka Jānis sestdien izvēlējās startēt bezceļa sacensībās jeb pamīcīties pa dubļiem Medņu trasē.

Sportisti no Lietuvas. Viņi Balvos ciemojās pirmo reizi un prognozēja, ka cīņa būs spraiga. Pretiniekiem leiši vēlēja veiksmi.

Patīk tehnika. Bruno Sirmais (1 gadiņš) ar interesu vēroja, kas notiek Balvu ezerā. Puisēna ģimene zināja stāstīt, ka Bruno ir kaislīgs tehnikas milis.

Jau tradīcija. Balvos ūdensmotociklu sacensības jau ir kļuvušas par tradīciju. Par to liecināja kuplais sportistu skaits, kuri sacentās 12 grupās.

Tur uz grauda. Pavisam nezen bērnu un jauniešu radošajā festivālā balvieši un novada viesi sveica četras ģimenes, kurās no tālām zemēm atbraukušas uz dzīvi Balvos - tostarp Harisonu ģimeni. Zīmīgi, ka šīs ģimenes ir ļoti aktīvas. Piemēram, Harijs Harisons (no labās) aktīvi iemūžina dažādus pasākumus.

Trasē dadas arī meitenes. Divpadsmitgadīgā Šarlote no Ozolniekiem sacensībās startē jau otro gadu. Lūgta atklāt, kas ir visgrūtākais šajā sporta veidā, meitene pastāstīja, ka tā ir apdzīšana.

Sola rādit klasi. Visjaudīgākās klases sportists Martens no Tallinas solīja nodemonstrēt ūdensmotocikla spēku. Tas viņam izdevās.

Startē dāmas. To, ka kaislības virmoja, apliecināja dāmas, kurām vairākas reizes nācās atgriezties uz starta līnijas, jo neizpalika falšstarts (pāragrs starts).

Rēzeknietis. Latgali pašā niknākajā klasē pārstāvēja Arnis Romāns no Rēzeknes. Viņš neslēpa, ka ar jaudīgo moci pirmo reizi startēs oficiālās sacensībās. „Balvu ezers ir Latgales ezers – tas palīdzēs,” viņš sprieda.

E.Gabranova teksts un foto

Lappusē "Jūs jautājat, mēs atbildam" ikviens var rast atbildi uz sev interesējošiem gan praktiskiem, gan juridiskiem, gan citiem jautājumiem.

**Rakstiet uz e-pastu: vaduguns@apollo.lv,
zvaniet 29360850, 645 22126.
Mēs centīsimies noskaidrot!**

Kāpēc nesaņemam veikalu reklāmas?

Lasītāja vairāku Balvu pilsētas Brīvības un Daugavpils ielu iedzīvotāju vārdā vēlējās noskaidrot: "Kāpēc mums jau pāris mēnešus nepiegādā tādu veikalu kā "Maxima", "Beta", "Supernetto" veikalu reklāmas? Bet varam lasīt tikai kaut kādu svešu veikalu lapiņas. Vai veikali vairs negrib, lai mēs, potenciālie pircēji, tās saņemam, vai arī piegādātāji lapiņas vienkārši izmet miskastē? Alkoholisko dzērienu veikala reklāma gan vienmēr ir atrodama pastkastē!"

Sazinoties ar veikala "Maxima" pārstāvjiem Balvos, noskaidrojām, ka ikviens iedzīvotājs, kuram radušies jautājumi par šī veikala darbību, drīkst to noskaidrot, zvanot pa bezmaksas tālruni 800002020.

Noskaidrojām arī to, ka veikalu tīkls "Maxima" par reklāmu izplatīšanu noslēdzis līgumu ar SIA "Media pasts". Tur uzzinājām, ka veikala "Maxima" reklāmu tirāža nav paredzēta, lai tās pietiktu ikvienai pastkastītei. Pirms pāris mēnešiem esot izmainīts reklāmas lapiņu piegādes areāls, tādēļ šobrīd tās saņem adresēs, kurās pirms tam nesaņēma, un otrādi - dažās adresēs, kurās reklāmu saņēma agrāk, to vairs nepiegādā. "Tomēr cenšamies precizēt adreses, kurās cilvēki vēlas saņemt mūsu reklāmas," uzsvēra SIA "Media pasts" pārstāvis. Tādēļ visi, kas grib redzēt veikala "Maxima" reklāmlapiņas savās pastkastēs, var zvanīt pa tālruni 67796415, un uzņēmums iespēju robežās nems vērā šīs vēlmes. SIA "Media pasts" pārstāvis neizslēdza arī cilvēcisko faktoru: "Iespējams, ka kāds pastnieks arī izmet reklāmu miskastē, jo arī viņi ir tikai cilvēki. Taču mēs cenšamies sekot līdzi, lai tā nenotiktu."

Daļu reklāmu piegādā "Latvijas pasts". Balvu pasta nodaļas piegādes daļas vadītāja Sanita Gumeņuka paskaidroja, ka pastnieki Balvos nepiegādā veikalu "Maxima", "Beta" un "top!" reklāmas. "Acīmredzot šie veikali noslēguši līgumus ar citām firmām, kas tās izplata," skaidroja S. Gumeņuka. Balvu pastnieki piegādā citu veikalu reklāmas, piemēram, "Valdis", "Mājai un dārzam", "Aibe" (tikai laukos), "Gigant outlet", "Labais" (tikai laukos), "Stokker" un dažas citas.

Vai šogad notiks plenērs Viļakā?

"Pērn Viļakas novadā notika pirmais starptautiskais mākslas plenērs. Vai tam sekos turpinājums?" jautā lasītājs.

Viļakas novada pašvaldības Attīstības plānošanas nodaļas projektu vadītāja VINETA ZELTKALNE informē, ka Viļakas novada dome turpina sadarbību ar Daugavpils Marka Rotko mākslas centru un arī šogad kopā organizēs 2. starptautisko glezniecības plenēru "Valdis Bušs 2018", kas norisināsies no 12. līdz 26. jūlijam: "2018.gada pavasarī jau veikta dalībnieku atlase 2. starptautiskajam glezniecības plenēram "Valdis Bušs 2018". Šogad saņēmām pieteikumus pat no tik eksotiskām valstīm kā Nigērija, Dienvidkoreja, Indija, Ēģipte, Irāna, Austrālija. Tāpat tika saņemti pieteikumi arī no tuvākām valstīm - Krievijas, Lietuvas, Ukrainas, Baltkrievijas, Somijas, Polijas. Konkursa žurijs izvēlējās plenēra dalībniekus - Hanna Ilczyszyn (Polija); Yana Poppe (Nīderlande); Rick Fox (ASV); Giedre Riškutė (Lietuva); Orryelle Defenestrator-Bascule (Austrālija) un Sanri no Latvijas. Māksliniece Sanri dzimus Ogrē 1981.gadā - ieguvusi maģistra grādu glezniecībā Latvijas Mākslas akadēmijā, beigusi Daugavpils universitātes mākslas un dizaina nodaļu, specializācija fotomākslā. Viņa ir Latvijas mākslinieku savienības, Daugavpils reģiona mākslinieku asociācijas, biedrības "Bruoli un Muosys" un "Daugavpils māla mākslas centrā" biedre. Sanri eksperimentē dažādos mākslas medijos - glezniecībā, fotogrāfijā, keramikā, videomākslā. Izstādēs piedalās kopš 2004. gada. Pašlaik dzīvo un strādā Daugavpilī. Lietuvietes Giedres Riškutēs rokrakstu iepazīnām jau pagājušogad. Māksliniece bija pieteikusies un izturēja atlases konkursu arī šogad. Viņa priecājas, ka otro reizi piedalīties šajā glezniecības plenērā. Otra starptautiskā glezniecības plenēra izstādi atklās 25.jūlijā Viļakā, Klosterā ielā 1."

Vai par parādu var izlikt no dzīvokļa?

"Kādreibz bija laiki, kad dzīvokļa parādniku pie noteiktas parāda summas varēja izlikt no dzīvokļa un parādniku uzvārdus varēja izlasīt piespraustus pie mājas ziņojumu dēļa. Kāda situācija ir tagad? Vai pastāv noteikta summa, kuru nenomaksājot, dzīvokļa īpašnieku var izlikt no sava īpašuma?" jautā laikraksta lasītājs.

AS "Balvu Enerģija" speciālists parādu piedziņas jautājumos JURIS RAGOVSĀKSIS stāsta, ka saistību neizpildes gadījumā, tas ir, ja nenomaksātā parāda summa pārsniedz 100 euro, tiek uzsākta parādniku brīdināšana. Vispirms tiek nosūtīts brīdinājums dzīvokļa īpašniekiem, ja dzīvokļa īpašnieks ir pašvaldība, brīdina dzīvokļa īrnieku. Ja uz brīdinājumu nereagē (nenomaksā rēķinu vai nekontaktējas, lai vienotas par parāda atmaksu), tiek izsūtīts pirmstiesas brīdinājums. Ja arī pēc pirmstiesas brīdinājuma no dzīvokļa īpašnieka puses nav nekādas rīcības, tiek iesniegta prasība tiesā par parāda piedziņu piespiedu kārtā. Pēc iztiesešanas uzņēmums izpildu rakstu iesniedz tiesu izpildītājam, kurš uzsāk parāda piedziņu. Vispirms piedziņa tiek vērsta uz parādniku naudas līdzekļiem un kustamo mantu, kas ir parādnieka īpašumā. Bet pats pēdējais solis jau ir nekustamā īpašuma, tajā skaitā dzīvokļa, pārdošana izsolē.

J.Ragovskis stāsta, ka 2017.gadā izsniegti 518 brīdinājumi par kopējo summu EUR 197322,43 apmērā. Tā kā daļa no parādniekiem uz brīdinājumiem nereagēja, iesniegtais 33 prasības brīdinājuma kārtībā Zemesgrāmatu nodājām, atbilstoši parādnieku deklarētajām dzīvesvietām par kopējo summu EUR 28400,52 un 16 prasības pieteikumi tiesā par kopējo piedzenamo summu EUR 18021,55.

2017.gadā tiesu izpildītājam piedziņai iesniegti 19 izpildu raksti vai Zemesgrāmatas lēmumi par kopējo summu EUR 20557,79. Daļa no parādniekiem savas saistības izpilda līdz lietas iztiesešanai, bet pārējie nonāk pie tiesu izpildītājiem un piedziņas process turpinās vairāku gadu garumā, jo tiesu izpildītājs no minimālās mēneša darba algas nevar ieturēt nevienu centu. Tiesu izpildītāja pēc uzņēmuma ierosinājuma 2017.gadā veica 3 privatizēto dzīvokļu pārdošanu izsolē un uzsāka vēl 4 dzīvokļu atsavināšanas procedūru.

Vai Baltinavā iedzīvotājiem pieejami pašvaldības greidera pakalpojumi?

"Dzīvojam Baltinavas novadā, laukos. Piemājas ceļš ir slīkts, bieži vien nepieciešams greideris, bet pašiem tā nav. Dzirdējām, ka Baltinavas novada pašvaldība iegādājusies greideri. Vai novada iedzīvotājiem pieejami pašvaldības greidera pakalpojumi? Cik tas maksā?" jautā zemnieks no Baltinavas novada.

Baltinavas novada pašvaldības izpilddirektors JĀNIS BUBNOVS, atbildot uz uzdotu jautājumu, paskaidroja, ka pašvaldības greideris apkalpo tikai pašvaldības celus. Iedzīvotājiem šāds pakalpojums ar domes lēmumu nav apstiprināts. Vismaz pagaidām par to nav domāts. Ar domes lēmumu ir apstiprināti pirts, dušas, veļas mājas, telpu nomas, skolēnu ēdināšanas un citi pakalpojumi. Greiderēšanas pakalpojumus sniedz gan novadā dzīvojošie zemnieki, gan uzņēmēji, kuriem iegādāti greideri. Turklat pašvaldības greidera vadītājs nav pilna laika darbinieks. Viņš ir pašvaldības autobusa ūsoferis, bet greidera vadītāja pienākumus pilda tikai 0,2 slodzes no pilnā darba laika.

Kur var veikt un cik maksā braukšanas iemaņu pārbaude?

Kāds lasītājs, kurš pēc vairāku gadu prombūtnes atgriezies Latvijā no darba Lielbritānijā, sarunā ar laikrakstu "Vaduguns" izteica vēlmi atsaināt savas braukšanas iemaņas. "Kad dzīvoju Latvijā, neregulāri, bet tomēr pārvietojos ar automašīnu. Aizbraucot strādāt uz ārzemēm, pie automašīnas stūres vairāku gadu garumā vispār nepiesēdēs. Ko tur liegties – braukšanas iemaņas lielā mērā jau zudušas. Nemot vērā, ka Latvijā plānoju strādāt darbā, kur ikdienā būs jāvada automašīna, gribetu atjaunot braukšanas prasmes pie kvalificēta instruktora. Esmu dzirdējis, ka šādu pakalpojumu piedāvā CSDD. Kur jāpiesakās, un kāda ir šāda pakalpojuma samaka?" jautā lasītājs.

CSDD informē, ka braukšanas iemaņu pārbaude jeb izmēģinājuma eksāmens ir iespēja brīvpārtīgi kārtot B, BE, C un CE kategoriju braukšanas eksāmenu izmēģinājuma režīmā. B kategorijas braukšanas iemaņu pārbaudi iespējams veikt visās desmit CSDD nodājās (mūspusei tuvākā ir Gulbenē, Parka ielā 2), kurās sniedz transportlīdzekļu vadītāju kvalifikācijas pakalpojumus, bet BE, C un CE kategoriju iemaņu pārbaudi - tikai CSDD Rīgas nodājā. Pēc izmēģinājuma eksāmena inspektors izskaidros pieļautās klūdas un neprecizitātes, kā arī izsniegs protokolu ar vērtējumu. Braukšanas iemaņu pārbaude topošajiem autovadītājiem noderīga, jo var pierast pie transportlīdzekļa, ar kuru būs jākārto valsts eksāmens. Tāpat iespējams iepazīties ar valsts eksāmena atmosfēru un pieņemšanas kārtību, tādējādi mazinot satraukumu, lai valsts eksāmenā pilnvērtīgi nodemonstrētu iegūtās zināšanas un iemaņas. Savukārt autovadītājiem, kuri nav kādu laiku piedalījušies ceļu satiksmē, var novērtēt savas prasmes un zināšanas, pirms atkal patstāvīgi piedalīties ceļu satiksmē. Kas attiecas uz samaku par šo pakalpojumu, B kategorijas vadīšanas iemaņu pārbaude maksā 23,93 euro, BE kategorijas – 32,54 euro, C kategorijas – 42,19 euro, CE kategorijas – 57,31 euro.

Jāpiebilst, ka izmēģinājuma eksāmena kārtošanas reižu skaits nav ierobežots. Savukārt plašāku informāciju par braukšanas iemaņu pārbaudi meklējiet CSDD interneta mājas lapā www.csdd.lv.

Pie kādām kaitēm palīdz sarkanais ābolīņš?

"Zinu, ka kumelītes lieliski palīdz iekaisumu gadījumā, piparmētras nomierina un palīdz pret slīktu dūšu. Bet kā ir ar sarkanā ābolīņu?" jautā sieviete no Viļakas novada.

Fitoterapeits ARTŪRS TEREŠKO savā grāmatā "Dieva dārza ārstniecības augi" stāsta, ka no sarkanā ābolīņa iespējams vārti garšigu iekdienā lietojamu tēju gan profilaksei, gan dažādu slimību ārstēšanai. Tā kā sarkanā ābolīņa tēja gan profilaksei, gan piemīt urindzenoša iedarbība, tā lieliski attīris arī organismu. Tāpat tēja vērtējama kā labs atkrēpotā-līdzeklis, slimojot ar hronisku klepu, bronhiālo astmu, ārstē drudzi, saaukstēšanos un mazina temperatūru, kā arī tai piemīt antisepstikas īpašības. Novārijumu gatavo, nemot vienu ēdamkaroti drogas uz vienu glāzi verdoša ūdens, dzer trīs līdz četrus reizes dienā. Sasmalcinātas ziedkopas var pievienot zupām. Ēdiens ar ābolīņa piedevām veicina spēku atjaunošanos pēc fiziskām slodzēm. Uzlējumu gatavo šādi: aplej vienu ēdamkaroti drogu ar vienu gāzi verdoša ūdens, stundu nostādina. Lieto pa ¼ glāzes 3-4 reizes dienā. Ārī svāigas lapas lieto augoņu, strutainu iekaisumu, brūču dziedēšanai, uzlieket kā kompresi.

Izstādes atklāšana

Latvijā atstāj daļiņu savas talanta

13.jūnijā Balvu Centrālajā bibliotēkā notika Eiropas brīvprātīga darba veicēja Cemre (Džemre) Buluta zīmējumu izstādes atklāšana, kurā klātesošie varēja ne tikai pārliecināties par turku jaunieša gleznotāja talantu, aplūkojot Eiropas brīvprātīgo jauniešu portretus, bet arī uzzināt par viņa iespaidiem Balvos pavadītā gada laikā. Šo zīmējumu izstādi balvenieši varēs aplūkot līdz jūnija beigām.

Nav kalnu, bet ir daudz kartupeļu

Atklājot pasākumu, jaunatnes lietu speciālists Sergejs Andrejevs iepazīstināja klātesošos ar Eiropas brīvprātīgo no Turcijas Džemri Bulutu, kurš nu jau gandrīz gadu strādā un dzīvo Balvos. Tuvojoties šī viņa dzīves posma noslēgumam (Džemre šobrīd jau devies mājup), jaunietis vēlējās dalīties iespaidos, ko guvis Latvijā, kā arī atstāt nelielu piemiņu par sevi – zīmējumu izstādi.

Uzrunājot apmeklētājus, Džemre apgalvoja, ka mūsu valstī pavadītais gads aizritējis kā viens mirklis un laiks atvadīties pienācis pārāk ātri. "Ko es zināju par Latviju, pirms pieteicos brauktu uz sejieni?" uzdevis retorisku jautājumu, turku jaunietis atbildēja: "Zināju, ka Latvija ir viena no Baltijas valstīm, ka tā ir ļoti maza valsts un te nav kalnu. Pirmo reizi par Rīgu dzirdēju saistībā ar Eirovīzijas konkursu, kad Turcijas pārstāvīs tur uzvarēja." Turpretim pēc astoņiem Latvijā pavadītiem mēnešiem jaunieša zīnāšanu un prasmju bagāža kļuvusi krietni ievērojamāka: "Tagad zinu, ka Latvija ir valsts ar apbrīnojamu kultūru, tautas dejām un dziesmām, brīnumainu darbu, lai gan bez kalniem.... Un šeit ēd ļoti daudz kartupeļu. Lai gan cilvēki izskatā vēsi, patiesībā ir ļoti sirsniņi."

Stāstot par pirmajiem iespaidiem, ierodoties Balvos, Džemre atzina, ka sākumā šeit juties diezgan neomulīgi, jo balvenieši uz viņu skatījušies ar aizdomām: "Domāju, kāpēc visi uz mani skatās kā uz kaut kādu dīvaini? Spriedu - varbūt te visi ir rasisti? Izrādījās, ka tas ir manas pidžamas dēļ, kurā biju aizgājis uz veikalā. Jo Turcijā nav nekas ārkārtējs, ja cilvēks aiziet uz lielveikalā gērbies pidzamā," smejot stāstīja turku jaunietis. Otrs šoks, kas viņu piemeklēja veikalā, bija augstās cenas: "Nodomāju, kā gan es šeit varēšu izdzīvot?!"

Džemre neslēpa, ka sākumā izjutis arī valodas barjeru, jo iedzīvotāji kautrējās runāt angļiski, pat ja to prata. Taču pamazām apkārtējo attieksme mainījās, jo cilvēki tuvāk iepazīna veikalā, bija augstās cenas: "Nodomāju, kā gan es šeit varēšu izdzīvot?!"

Mācās slidot un dejot tautu dejas

Tikšanās turpinājumā turku jaunietis pastāstīja par saviem brīvprātīgā darba pienākumiem - angļu valodas mācīšanu ar netradicionālām metodēm, ekoloģisko aktivitāšu organizēšanu un citiem. Viņš priečājās arī par jaunapgūtājām zīnāšanām un iemājām. Sevišķi par latviešu tautas deju dejošanu. "Nekad agrāk nebiju darījis neko līdzīgu. Man tas ļoti iepatikās un pietrūks šo deju," apgalvoja Eiropas brīvprātīgais. Vēl, pateicoties Balvu Valsts ģimnāzijas jauniešiem, Džemre pirmo reizi nostājās uz slidām un pat izmēģināja kalēja amatu.

Prezentācijas noslēgumā Eiropas brīvprātīgais pateicās visiem, kuri atbalstīja, palīdzēja apgūt jaunas iemaņas un iepazīstināja ar mūsu tradīcijām, kā arī bibliotēkas vadītāji Rutai Cibulei, kura atvēlēja telpas viņa darbu izstādei. Par sadarbību dāvanu saņēma arī Balvu Bērnu

un jauniešu centra pārstāvē.

Labus vārdus par sevi dzirdēja un dāvanas saņēma arī Džemre. Pateicībā par ieguldīto darbu Balvu Valsts ģimnāzijas skolēnu izglītošanā, ekoloģisko un citu aktivitāšu organizēšanā, BVĢ direktore Inese Paidere pasniedza dāvanu – lācīti ar uzrakstu "Kāds Latvijā Tevi gaida". Viņa dalījās arī pirmajos iespaidos, turku jaunietim ierodoties Balvos: "Sākumā šķita, ka viņš arī ir kautrīgs. Esmu tikusies ar turku cilvēkiem un zinu, ka viņi ir daudz emocionālāki. Tomēr ar laiku priekšstats mainījās, jo Džemre ar katru brīdi kļuva aizvien komunikabļaks un sāka vairāk līdzināties cilvēkiem no Turcijas." Skolas direktore uzsvēra, ka vienmēr priečājas par iespēju uzaicināt uz skolu ārzemniekus, jo viņi ienes citādāku skatījumu, kā arī lielākas vai mazākas pārmaiņas skolas dzīvē: "Ļoti priečājos Tevi iepazīt, Džemre, jo Tu aizsāki daudz jaunu, labu iniciatīvu un palīdzēji mūsu audzēkņiem labāk apgūt angļu valodu. Turklat nekad neatteici aizstāt kādu saslimušo skolotāju un daudz palīdzēji klašu audzinātājiem. Paldies arī par Tevis organizētajām meistarklasēm, sevišķi to, kas bija veltīta turku tradicionālajiem ēdienu!

I.Paidere atgādināja, ka viņš vienmēr būs mīli gaidījis Latvijā un Balvos: "Mēs Tevi vienmēr mīlēsim, jo Tu esi ļoti jaiks puisis!"

Nekad neatsakās palīdzēt

Mazliet vēlāk nekā Džemre Viļakā darbu uzsāka Eiropas brīvprātīgā no Ukrainas Dana, kura arī apmeklēja izstādes atklāšanu. Ierodoties Latvijā, Džemre bija pirms Eiropas brīvprātīgais, kuru viņa iepazīna mūsu valstī: "Velāk satikāmies arī brīvprātīgo apmācībās un kopīgās aktivitātēs. Viņš brauca pie mums uz Rekovu, uz mūsu rīkotajiem pasākumiem, bet mēs nereti ciemojāmies Balvos. Kontaktējāmies ļoti bieži." Dana atklāja, ka turpinās sazināties ar jauniegūto draugu sociālajos tīklos un, iespējams, drīz tiksies atkal: "Džemre mūs ar brīvprātīgo no Spānijas Lauru uzaicināja ciemos pie sevis uz Turciju. Domāju, ka aizbrauksim." Īpaši tuva draudziba Danai izveidojās uzzinot, ka turku jaunietis gadu pavadijis Ļvovā, kur viņa agrāk dzīvoja. "Viņš ir ļoti labs draugs un izpalīdzīgs cilvēks," Džemri raksturoja ukrainiete. Ari Dana un Laura drīz pametis Latviju. "Esam iepazinušas te tik daudz labu cilvēku, ka atvadu vakarā noteikti raudāsim," apgalvoja ukraiņu jauniete.

Balvu Valsts ģimnāzijas audzēknis Niks Petrovs, kurš aizvadītajā mācību gadā cieši sadarbojās ar brīvprātīgo jaunieti no Turcijas Ekoloģijas pulciņā, pastāstīja: "Daudz ko dārijām kopā. Tā kā labāk pazīstu mūsu vidi, ieteicu viņam dažādas idejas, palīdzēju arī ikdienas dzīvē. Turklat man tā bija laba iespēja parunāt angļu valodā." Niks uzskata Džemri par ļoti draudzīgu un izpalīdzīgu: "Lai kāda būtu situācija, ja vajag, viņš vienmēr palīdzēs."

Ari Niks nākotnē vēlas izmēģināt brīvprātīgo darbu, vēlams kādā dienvidu zemē. Tomēr izpētīt iespējas, ko sniedz citas pasaules valstis, viņš ieplānojis pēc studiju pabeigšanas, jo labas izglītības iegūšanu uzskata par prioritāti.

Savukārt balvenietis Andrejs Bužs tikšanos ar turku jaunieti apmeklēja, jo interesējas par šo zemi un tās kultūru. "Mana labākā drauga meita ir precējusies ar turku un dzīvo Stambulā. Uzturam ar viņu ciešus sakarus," pastāstīja A. Bužs. Balvenietis atklāja, ka lasījis arī pasaulslavenā turku dzejnieka Nazima Hikmeta Ransa vārsmas, bet tikšanās reizē vēlas uzrunāt Džemri, lai ar viņa starpniecību nosūtītu dažus informatīvus materiālus par mūspusi sava drauga meitai.

Foto - I.Tušinska

Uzmanīgi klausās. Apskatit Džemres radītos portretus bija ieradušies vairāki tajos attelotie Eiropas brīvprātīgie no dažādām Latvijas vietām. Viņu vidū bija arī francūziete, 22 gadus vecā Lūsija (trešā no labās), kura jau devīto mēnesi strādā Smiltenē. Jauniete apgalvoja, ka vispamatīgāko iespaidu uz viņu atstāja Latvijas meži un skaistā daba. Turklat pirmie iespādi bija diezgan bieži: "Pirmajā dienā, kad ierados, bija ļoti tumšs. Braucot uz Smilteni, pa logu neredzēju nevienu gaismiņu vai apdzīvotu vietu. Visapkārt valdīja tikai tumsa un daudz, daudz koku." Taču ar laiku iepazinusi apkārtni un cilvēkus, francūziete šeit sāka justies kā mājās.

Es mīlu šo valsti un cilvēkus, es ceru, ka tu mani neaizmirīsi.

Milestība uz mūžu. Džemre apgalvoja, ka nekad neaizmirīs Latviju, jo iemīlējis šo zemi, tās kultūru un šeit sastaptos cilvēkus: "Dodoties projām, manī valda divējādas sajūtas – prieks, ka braucu mājās, un skumjas, ka jāpamet draugi." Taujāts par nākotnes plāniem, puisis atzina, ka pēc viesošanās Turcijā plāno doties uz Ķīnu.

Foto - I.Tušinska

Dāvina grāmatu. Balvu Centrālās bibliotēkas vadītāja Ruta Cibule piemiņai par mūsu zemi pasniedza Andas Beītānes grāmatu par latviešu un Ziemeļlatgales tradicionālo mūziku "Notes from Latvia".

Viens no zīmējumiem. Bibliotēkas otrā stāva gaitenī apskatāmi vairāki Eiropas brīvprātīgo jauniešu portreti, ko ar lielu rūpību zīmējis Džemre. Katram pievienotas arī viņu atbildes uz diviem jautājumiem: "Kāda veida brīvprātīgo darbu veicat?" un "Kāpēc izvēlējāties tieši Latviju?"

Foto - I.Tušinska

Oficiālajām uzrunām beidzoties, klātesošie izmantoja iespēju uzciņēties ar Džemres sarūpētajām uzskodām, kā arī aplūkot zīmējumus un parunāties.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

17. jūnijs - Medicīnas darbinieku diena

Pacienti ar lepnumu saka - mūsu dakteris!

Ar ārstu ANDRI SPRIDZĀNU runāju viņa doktorātā telpās Šķilbēnu pagasta Rekovā. Tikko kopā ar sievu Daci atgriezies no nūjošanas, paspējis pagaršot pirmās meža zemenītes, Andris plaši atver logu, liekot saprast, ka svaigs gaiss pats par sevi jau ir vērtība. Ja vēl elpo dzīļi...

Runājam latgaliski, un ilgās pazīšanās dēļ ārstu uzrunāju uz 'tu'. Biezās medicīnas grāmatas plauktos liecina, ka ārsts pārzina arī angļu valodu. Trīs valodās lasa visu pieejamo jaunāko informāciju par aktualitātēm medicīnā. Par Andri Spridzānu vietējie cilvēki saka,- savējais, labvēlīgi sauc par dakteri un zina, ka brīdi, kad būs nepieciešama ārsta palīdzība, viņš būs klāt. Nebaidīsies dzījos sniegus brist uz lauku viensētām, iet tumsā pa mežu, braukt ar velosipēdu, brist dubļus... Te piedzimis, te gājis Rekavas vidusskolā, un pēc ārsta diploma saņemšanas atgriezies dzīmtajā pusē. Tobrīd šeit bija lauku slimnīca, un Andris Šķilbēnu slimnīcā kļuva par galveno ārstu. Kā šobrīd klājas ārstam laukos?

Kāds ir Tavs darba stāžs?

-Augustā būs trīsdesmit divi gadi. Daudz. Bet, ja rēķina klāt trīs gadus, kad studiju laikā strādāju Paula Stradija slimnīcas 2. niero transplantācijas nodaļā par medicīnas 'brālīti', medicīnā esmu jau 35 gadus.

Vai arī Tev skolas laikā bija sapnis kļūt par ārstu?

-Man bija doma izvēlēties profesiju saistībā ar cilvēka veselīgu dzīvesveidu. Jau 4. klasē sāku iet sporta skolā, man bija labi rezultāti. Mani skolotāji (guru) bija Jānis Dortāns un Rita Mača, sporta skolā Valdis Sērmūks un Jāzeps Seņka. Jau agri sāku pierakstīt pašnovērojumus. Nesen atradu jau nodzeltējušiem vākiem sporta skolas laikā rakstīto dienasgrāmatu, ko rādu tagadējiem skolēniem. Tur bija piefiksēti rezultāti, traumas, sajūtas, treniņu plāni, apraksti. Jā, varbūt naivi un bērnišķi, bet vērtīgi. Tagad palasu ar interesu un domāju, varbūt tie bija pirmie iedīgli profesijas izvēlei? Kad teicu, ka izvēlējos studēt sporta medicīnu, traumatologs, ķirurgs un mans tēva krustdēls Andrejs Spridzāns atbildēja, - to varēsi paspēt vienmēr, izvēlies klasisko medicīnu.

Vai bijuši piedāvājumi braukt uz ārzemēm?

-Tādu piedāvājumu bijis daudz, turklāt joti vilinoši. Saņemu vēstules no rekrūteriem par darba iespējām ar valodas apmācību Zviedrijā, Somijā, Anglijā un citviet. Domāju, ka tādas saņem visi ārsti.

Kas neļauj braukt labākas dzīves meklējumos?

-Izvērtēju plusus un minūsus. Manā dzīvē bija laiks, kad biju lauku slimnīcas galvenais ārsts, toreiz šis piedāvājums man šķita augsts lidojums karjeras sākumā, varbūt izaicinājums.

Agrāk profesija 'ārsts' skanēja prestiži, tagad ārstiem nereti velta ne tos labākos vārdus...

-Jā, esmu to sajutis, īpaši pēdējos gados, kad Latvijā mainās dzīves ritms. Ja kāds ir neapmierināts, mudinu rakstīt vēstules ministrijai. Varbūt kļuvis zemāks kultūras un izglītības līmenis? Cilvēkam ir kļuvusi citāda domāšana? Kāds atnāk un saka, uztaisī te slimnīcu! It kā tas būtu tik vienkārši izdarāms.

Manā skatījumā ārsta darbs zināmā mērā ir salīdzināms ar detektīva darbu - nekad neko nevar zināt, jāmeklē atbildes it visur, nepārtrauki jāmācās.

-Diemžēl darbā arvien vairāk paliek birokrātijas

-regulas, likumi, sistēmas... Kad strādāt ar pacientu? Ja dienā atnāk 30 līdz 40 un vairāk cilvēku, laika trūkst, tas ir lielākais dārgums. Paldies, ka man ir joti labi palīgi. Šogad daudz esmu klausījies lekcijas par veselīgu novecošanu. Biju Baltijas sporta medicīnas kongresā, kurā piedalījās cilvēki no vairāk nekā 30 valstīm. Tur saņēmu labu enerģētisko lādiņu un jaunas zināšanas. Satiku vecos kolēģus, iepazinu jaunus.

Cik ģimenes ārsta praksē ir cilvēku?

-Vairāk nekā tūkstotis. Cilvēki noveco, aizbrauc.

Cilvēkiem ir garāks dzīves ilgums. Vecāki kļūstam ne vairs 50 gados kā agrāk...

-Blaumaņa laikos Rūdis bija vecs jau vairāk nekā 40 gados, Anna Karenīna savos 27 gados bija padzīvojusi sieviete... Smejos, ka laiks iztek kā smilšu pulkstenis. Piecdesmit ir tikai puscelš,- tev ir spēks, pieredze, vajag nodarboties ar lietām, kas uzlādē, dod enerģiju, patik. Arī mērķis. Citādi var sākties lejupslide. Veterānu mačos dzirdēju, ka septiņdesmitgadīgais ventspīlnieks kļuvis par Eiropas un pasaules rekordistu desmitīņā.

Un kas būtu jādara, lai novēcotu kvalitatīvi, kā tāgad pieņemts teikt?

-Viss sākas bērniņbā. Ir no svara iedzīmība, protams. Kustīgākiem bērniem attīstās tāds kā fundamenti, pamats, kurš noderēs arī vecumdienu. Ja 50 gados izdomā, ka nu tik kaut ko darīs, jābūt joti uzmanīgam. Tad jāklausa ģimenes ārsts, sava treneris.

Lai smadzenes nenovecotos, mācies ko jaunu. Lūk, kādas biezās medicīnas grāmatas esmu iegādājies. Angļu valodā. Jāmācās svešvalodas. Smadzenes jākustina, tas sargā no Alcheimera slimības. Arī aktīvs dzīvesveids nav tikai skaists sauksis. Kustības nav tikai darbs dārza.

Cilvēki kļūst zinošāki medicīnā, daudz lasa, bieži vien paši dod ārstanā padomus...

-Jā, cilvēks savu diagnozi ieraksta *google.lv* un lasa, tad pamāca ārstu. Tā ir kā sava veida nodeva laikmetam. Kad saku, ka neskatos televizoru, pacients brīnās, - kā tā, tur taču reklamēja tādas un tādas zāles? Ārstanā jādomā, kā runāt ar šādiem pacientiem. Apstiprināt, noliegt diagnozi? Sūtīt pie speciālistiem? Lūk, man galds pilns ar pacientu nosūtījumiem pie cītiem ārstiem. Jo vairāk mežā koku, jo grūtāk orientēties, jo vairāk zināšanu, jo grūtāk pieņemt lēmumu. Traucē milzīgais informācijas bums. Ir labi, ja var aprūpāties ar kursabiedriem. Agrāk mums Balvos bija spēcīga ārstu komanda, nu daudzi ir projām. Ja ir akūta nepieciešamība, konsultāciju no profesora varu dabūt minūtes laikā kaut vai caur *WhatsApp*. Man ir daudz labu konsultantu kontaktu, jo šobrīd tas ir joti svarīgi.

Ārsts pakļauts arī sabiedriski politiskajām svārstībām...

-Kad biju jauns, kur aicināja, tur gāju. Nu protu pateikt -nē! Piedāvājumi iet politikā bijuši, bet es palieku pie saviem uzskatiem, pie darba, ko protu. Katram sava celši ejams.

Tagad daudz runā par pacientu drošību un e-pakalpojumiem.

-Tās ir briesmas, nebaidos to teikt. Man nav laika sēdēt un gaidīt, kad atvērsies mājaslapa, ja pieņemšanā sēž pacienti. Mēs muļļājamies, mums vēl sola, ka visu salabos līdz 1. jūlijam, bet tīcība solījumiem no janvāra jau ir zudusi. Reiz pēc kāda slimnieka lūguma gāju sistēmā meklēt informāciju, bet pēc laika atmetu ar roku. Tik lēni viss vērās valā, neskatoties uz to, ka pagastā ir joti labs interneta ātrums.

Pilsētā cilvēkus uztrauc paaugstināts stress, mīga problēmas. Vai arī lauku pacienti mēdz par to žēloties?

-Laukos pašlaik cilvēki sūdzas par lietus trūkumu. Ja cilvēks visu dzīvi bijis darbīgs, bet veselības problēmu dēļ vairs nevar neko darīt, sākas stress. Mums ir stipri 80 un 90 -gadnieki, kuri pēc savām spējām turpina darboties. Visiem saku, ka 30 minūtes ilga staigāšana dienā var pasargāt no daudzām kaitēm. Iesaku speciālus elpošanas vingrinājumus, relaksācijas tehnikas. Gadās, ka pēc nedēļas pacients atbrauc un redzu, ka izmaiņas nākušas par labu.

Esam pieraduši, ka visapkārt klepo, bet mēs šīs skanas bieži pat nepamanām, pret tām izveidojusies imunitāte. Vai ar klepu izdalās kādi vīrusi, baciļi?

-Mūsos ir apmēram 20 vīrusu veidi, apmēram 200 mikrobu veidi, ar ko sadzivojam. Reizēm tie iznāk ārā pumpu veidā, atņem energiju... Jaunākiem pacientiem saku - jums taču tēts ir mācījis, ja nav kabatas lakatiņa, aizliec priekšā roku, kad klepo vai šķaudi. Šoziem pats strādāju ar masku, ar savu piemēru mācīju, kā vīrusu laikā jārīkojas. Tas it tikpat elementāri, kā mazgāt rokas. Putekļus glābā vecās grāmatas, cilvēks pašķirsta un - apči!

Vai ieklausies arī sestajā manā — savā intuīcijā?

-Kad vēl nebija ilgas darba pieredzes, es joti intuitīvi daudz ko jutu, pat apzināti sevī to kļūsināju. Tagad ir cits laiks, intuīcija man derētu varbūt Ķīnā, Šrilankā, kur māca ajurvēdu. Pie mums viss ir balstīts uz pierādītu medicīnu. Es eju šo ceļu. Bet man ir daudz grāmatu par zemāpiņu, mainītiem apziņas stāvokliem. Intuīcija reizēm palidz, kad darbā ir kādi grūtāki briži. Esmu praktizējis autogēno treniņu, reizēm pēc pieņemšanas nomierinu prātu, un tikai tad dodos mājas vizītēs pie pacientiem. Ar jaunu energiju.

Un ko teiktu tiem, kuriem interesē netradicionālā medicīna?

-Veicu vērojumu, grāmatās lasītā pierakstus. Palasu, pierakstu. Tā man ir kā sava veida dienasgrāmata. Tur par vienu un to pašu tēmu ir dažādi viedokļi, kuriem pielieku klāt savus. Hipnoterapiju studēju jau labu laiku atpakaļ, bet vēl tagad man zvana un daudz kur aicina, piedāvā. Un tad es iestēdu pretestības radaru. Ja uzbrāžas ar piedāvājumiem, mani pārņem negatīvas emocijas un es saku - nē.

Vai Tava kā ārsta balss tādos brīžos var uzķāpt kādu noti augstāk?

-Vai esmu emocionāls? Šodien jā, kādam pacientam palūdzu aiziet pašam, lai nav jāsauc policija. Es runāju ar pacientu savā kabinetā, bet dzirdēju pieņemšanas istabā skaļas balsis. Nezinu, ko viņš gribēja, bet redzēju, ka pie vainas ir alkohols.

Foto - Z. Logina

Andris Spridzāns pie savas ārsta prakses pēc nūjošanas treniņa. Aizvadītās brīvdienas viņam pagāja, kopā ar kopu "Rekavas dzintars" dziedot folkloras festivālā "Baltica 2018". Pozitīvu emociju pilnās dienas ļauj ikdienas darba ritmā atgriezties ar jauniem spēkiem.

Pirms sauc 'ātro palīdzību', cilvēki zvana Tev?

-Cilvēki ir sabaidīti, nezina, cik īsti naudas būs jāmaksā par izsaukumu. Cilvēkam slikti, bet viņš dzīvo mājās, nesauc 'ātro palīdzību'. Saku saviem pacientiem, lai negaida, kad paliks sliktāk, bet zvana un sauc uzreiz. Reizēm pat ārstanā ir grūti izlemt, uz kurieni cilvēku sūtīt, bet saslimušajam ir vēl grūtāk, jo viņu moka neziņa, cerība, ka varbūt paliks labāk, pāries.

Mājas vizītēs jādodas bieži?

-Dodos vizītēs uz Šķilbēnu sociālo māju, kur ir arī guļoši pacienti, katrs ar savu slimību buketi. Pie cilvēkiem ar invaliditāti, kustību traucējumiem, jaundzīmušajiem un viņu māmiņām, un vēl ipašos gadījumos. Tas nav viegli, visi zinām, kādi mums ir ceļi, īpaši agri pavasaros un rudenī. Braucu ar velosipēdu, to var vismaz pastumt, mašīna dubļos iebuksētu. Auju kājās gumijas zābakus, brienu pa mežu. Ziemā ceļi ir aizputināti, nolieku mašīnu pie lielā ceļa un brienu vienu, divus kilometrus. Ienāk pat prātā, - ja nu te ir vilki?

Darba kļūst vairāk?

-Pacientu paliek mazāk, darba vairāk. Iemesls - medicīna kļūst birokrātiskāka. Jau runājām par e-veselību, atskaitēm, citu dokumentāciju. Tāpēc priečājos par saviem palīgiem - feldšēritēm Birutu Punduri, Sandru Šakinu, Valentīnu Mežali.

Ja saslimsti, pie kāda ārsta dodies, jeb palīdzi pats sev? Zini atslēgu uz savu organismu?

-Mana ģimenes ārste ir Saeimas deputāte Līga Kozlovska. Smejos, ka ar koleģiem satiekos konferencē, kur varam izrunāties, kas katram uz sirds, atklāt problēmas, ja tādas radušās. Mani medikamenti ir rīta un vakara pastaigas, ūdens dzeršana, uzturs... Varētu saukt vēl.

Kāda ir ārsta atpūta pēc pacientu pieņemšanas?

-Daba. Kustības. No rīta staigāju, lai pamodinātu smadzenes. Ielpoju skābekli, izkustos. Kā sportā - iesildos darbdienai. Piedalos veterānu sacensībās. Smejos, ka man ir meditācija ar disku. Sports labi pārslēdz domas. Dziedu korī "Viola", un dziesmas svētku repertuāram nav vieglas. Taču atceros iepriekšējos Dziesmusvētkus, kad svētku kulminācija, dziedot kopkorī, sagādāja daudz pozitīvu emociju un prieka. Dziedāšana ir labs elpošanas treniņš, treniņš atmiņai, mācoties dziesmu vārdus.

Un kalni?

-Pirms nedēļas satiku kalnu pārgājiena draugu, kuru nebiju redzējis ilgāku laiku. Parunājām, un ir sajūta it kā viņš būtu ġimenes loceklis. Tu esi divas nedēļas ēdis no viena katliņa, dzīvojis vienā teltī, elpojis to pašu gaisu, skatījies vienā virzienā... 4300 km augstumā turējies pie vienas virves kalnu kores. Jā, tas bija sen, bet atmiņas ir dzīvas. Man kalni ir kā izaicinājums, sevis pārbaudījums. Tur rodas jaunas idejas savam darbam. Kalnos satiekū brīnišķīgus cilvēkus, tur iet pat ar protēzem. Iet Via ferrata (tā ir kalnā kāpšana pa tā sauktajām dzelzs trasēm). Pēc tam tu uz daudzām lietām skaties pavisam citādi, vari tam čikstošajam četrdesmitgadniekam pateikt, kā cilvēki cīnās un uzvar vispirms paši sevi. Tu sveicinies dažādās valodās, kaut zini tikai trīs vārdus, tu smaidi un tev atsmaida pretī. Tas ir sava veida svētceļojums, kura laikā atbrīvojies no nevajadzīgā un uzņem jaunus iespaidus. Tās sajūtas nevar izstāstīt!

Lappusi sagat

Rugāju novada kora dāvana Latvijai Dzied gan pilīs, gan būdiņās

Pagājušajā gadā, uzsākot gatavošanos Latvijas simtgadei, kā dāvanu savai valstij nozīmīgajā jubilejā, Rugāju novada jauktais koris aizsāka skaistu tradīciju – dziedāt pansionātos, sniedzot prieku ne tikai koncertu apmeklētājiem, bet gūstot gandarijumu un emocionālu baudījumu arī paši.

Koris, kurš diriģenta Pētera Sudarova vadībā darbojas jau vairāk nekā pusi gadsimta, pavasam drīz posīsies uz Vispārējiem dziesmu un deju svētkiem Rīgā, kuros šī diriģenta vadībā piedalīsies jau 14. reizi. Tomēr rugājieši neaprobežojas tikai ar dziesmu svētku nopietnā un visai sarežģītā repertuāra sagatavošanu. Būdam ievēki ar līdzīgām interešēm, viņi vēlas izlocīt balsis savam un apkārtējo priekam, tādējādi saliedējot kolektīvu un vienlaikus darot labu darbu. Koristi ar lielu prieku piekrīt jebkuram uzaicinājumam nodemonstrēt savu balsu skanīgumu gan dažādos dievnamos, gan pansionātos.

Dziesma – vislabākā dāvana

Tradīcija dziedāt baznīcās aizsākusies pirms nepilniem 20 gadiem, kad Rugāju novada kultūras nodājas vadītāja Gunta Grigāne uzaicināja uzstāties Rugāju katoļu baznīcā. "Kopš tā laika tur koncertējam vismaz trīs reizes gadā – Ziemassvētkos, Lieldienās un Vasarsvētkos," atklāj viena no aktīvākām kora dalībniecēm Velga Vīcupa.

Pirms trim gadiem, kopš iepriecināt ar savu garīgo dziesmu repertuāru Balvu Ēvaņģēliski luteriskās draudzes baznīcēnus rugājiešus uzaicināja mācītājs Mārtiņš Vaickovskis, šī tradīcija sāka vērsties plašumā. Pateicoties kora aktivajam kodolam, sevišķi Ilonai Tihamirovai, pāris gadu laikā koncertdarbība kļuvusi sevišķi aktīva. Vismaz reizi gadā koristi uzstājas ne tikai šajā baznīcā, bet arī citos dievnamos. "Šovasar mums bija liels gods dziedāt Iesvētes dievkalpojumā Balvu Ēvaņģēliski luteriskajā baznīcā. Pagājušajā gadā,

aizbraukuši ekskursijā uz Lietuvu, uzstājāmies Biržu dievnamā. Laiku pa laikam koncertējam arī Augustovas katoļu baznīcā," dažas pēdējo gadu kora koncertu vietas atklāja V. Vīcupa. "Turklāt dziesma ir vislabākā dāvana valstij tās simtgadē. Tādēļ apsprendušies nolēmām, ka mūsu devīze būs: "Dziedam gan pilīs, gan būdiņās", ar to domājot, ka uzstāsimies gan baznīcās, gan pansionātos, kur uzturas dzīves atstumtie un nogurdinātie," paskaidroja V. Vīcupa. Viņa pastāsti, ka šādai aktīvai koncertdarbībai ir vēl viens ne mazāk svarīgs iemesls: "Vēlamies, lai par mums priečājas un ar mums lepojas mūsu ilggadējais diriģents Pēteris Sudarovs. Protams, gribas, lai novērtē ari sabiedrību."

Emocijām bagāti koncerti

Uzstāšanās pansionātos sniedz sevišķi lielu gandarijumu un emociju buketi, jo koristi neaprobežojas tikai ar dziedāšanu, bet pēc koncerta labprāt aprunājas ar iemītniekiem. Turklat viņi ciemos nebrauc tuksām rokām, bet vienmēr atved kādu skaistu dāvanu. Jauno tradīciju viesoties aprūpes iestādēs Rugāju novada kora dalībnieki aizsāka pagājušā gada decembrī ar pirmo koncertu pansionātā "Balvi". "Mūs tur uzņēma brīnišķīgi. Satikām daudz bijušo rugājiešu un mājās devāmies ļoti savīnoti. Pat nebija gaidījuši, ka šī ciemošanās mums pašiem izvērtīsies tik emocionāla. Bija prieks, ka ar savu ierašanos varam kādam dot satikšanās prieku vai dāvināt atmiņu mirkli," priečājās V. Vīcupa.

Ne mazāk emocionāla izvērtās viesošanās pansionātā Litenē, uzreiz pēc uzstāšanās Balvu luterānu baznīcā. "Tā diena bija divu pilnīgi dažādu emociju piepildīta. Pēc pacīlības, dziedot garīgās dziesmas baznīcā, saskārāmies ar bezcerības sajūtu, kas valda aprūpes namā. Uzstāšanās pansionātos vienmēr ir ļoti emocionālas. Ceram, ka mēs ar savām dziesmām sniedzam kaut nelielu prieku šiem cilvēkiem," pārdzīvojumos dalījās V. Vīcupa.

Gods uzstāties baznīcā. 3.jūnijā, mācītāja Mārtiņa Vaickovska uzaicināts, Rugāju novada jauktais koris dziedāja garīgās dziesmas Balvu luterānu baznīcā. "Ar lepnumu varējām nodemonstrēt arī savus jaunos tērus, kā arī ādas kurpes, ko esam ieguvuši, pateicoties novada atbalstam," priečājās V. Vīcupa, kura aicina arī citus apkārtējus iedzīvotājus ar skanīgām balsīm pievienoties kolektīvam: "Sevišķi gaidīsim puišus!"

Satikšanās prieks. Pēc koncerta Rugāju novada aprūpes iestādē koristi labprāt aprunājās ar iemītniekiem, jo tāda komunikācija sirmgalvjiem ir ne mazāk svarīga kā muzikālā bauda, ko gūst, klausoties kora dziesmas.

Kora dalībnieki kopā ne tikai uzstājas, bet arī izklaidējas un bagātina savu garīgo bagāžu. Viņi dodas kopīgās ekskursijās, novembrī apmeklēja koncertu "Dod, Dieviņi" Latgales vēstniecībā "Gors", bet maijā - ansambļa "Menuets" 50 gadu jubilejas koncertu Litenē.

Atgriezušies no dziesmu svētkiem, Rugāju novada kora dalībnieki plāno turpināt iesākto, uzstājoties aprūpes iestādēs Rekavā un Varakjānos. "Esam atvērti ikviename uzaicinājumam," apgalvo V. Vīcupa.

Vidusskolās - izlaidumu laiks

Gimnāzisti lido pretim sapņiem

Jūnijs vidusskolās tradicionāli ir izlaidumu laiks, kad nokārtoti pēdējie eksāmeni un jaunieši dodas pretim saviem sapņiem. Ardievas skolai šogad teica arī 43 Balvu Valsts ģimnāzijas divpadsmito klašu absolventi, kurus nozīmīgajā dienā bija ieradušies sveikt vecāki, radi un draugi.

Kā ierasts, pasākuma svinīgā daļa sākās ar Latvijas valsts un Balvu Valsts ģimnāzijas (BVĢ) karogi ienešanu zālē, ko šogad uzticēja absolventiem ar visaugstākajiem mācību sasniegumiem - Ievai Jurjānei, Gvido Dokānam, Matīsam Siliniekam, Mairitai Dukovskai un Gunai Apšai.

BVĢ direktore Inese Paidere savā uzrunā atgādināja, ka likteni neveido nejaūšbas, bet gan apzinātās izvēles, pirms kurām noteiktī ir bijuši sapņi. Viņa uzsvēra, ka kuģus nebūvē, lai tie stāvētu krastā, bet lai apceļotu tālas zemes, gūtu jaunus iespaidus, pieredzi un atgrieztos mājās.

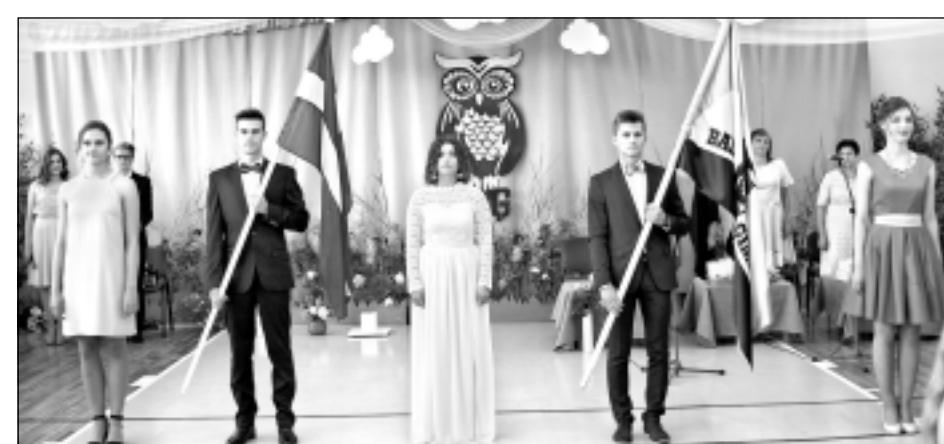
Izlaiduma dienā kopā ar skolas kolektīvu bija arī Balvu novada pašvaldības izpildīktori vietniece Gunta Raibekaze, kura teica skaistu svētku uzrunu, aicinot

jauniešus pēc studijām atgriezties Balvos.

BVĢ direktore pasniedza Ministru prezidenta Māra Kučinska atzinības rakstus par augstiem sasniegumiem mācībās deviņiņiem absolventiem - Gunai Apšai, Kristīnei Budevičai, Viviānai Bukšai, Gvido Dokānam, Mairitai Dukovskai, Maksimam Garajam, Ievai Jurjānei, Matīsam Siliniekam un Laurai Timofejevai.

Pasākuma laikā pasniedza arī citus apbalvojumus par sasniegumiem mācībās un sabiedrisko aktivitāti. Finanšu ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas un valsts akciju sabiedrības "Latvijas loto" projekta "100-gades loterija" stipendiju 500 euro vērtībā piešķira levai Jurjānei. Latgales plānošanas reģiona pateicības rakstu par labām un teicamām sekmēm mācībās un aktīvu dalību skolas un novada sabiedriskajā dzīvē saņēma Laura Timofejeva. Latvijas Uzņēmējdarbības un menedžmenta akadēmijas mācību centra apliecības par profesionālās pilnveides izglītības programmas "Uzņēmējdarbības pamati" apguvi saņēma Laura Timofejeva un Agita Matule.

Skaistus muzikālus mirķus izlaiduma dalībniekiem sniedza viesmāksliniece Kristīne

Svinīgs brīdis. Katrs izlaidums ģimnāzijā sākas ar valsts un skolas karogu ienešanu zālē.

Šomase. Sveicienus saviem dejotājiem - absolventiem bija sarūpējuši jaunieši no Kubulu tautu deju kolektīva "Cielaviņa", mūsdienu deju studijas "Di-dancers" un šova deju studijas "Terpsihora", kā arī 11. klases skolēni.

rakstus 12-to klašu jauniešiem, kuri aktīvi darbojušies pūtēju orķestri. Savukārt skolas direktore pateicās par gadu laikā ieguldīto darbu klašu audzinātājām Irēnai Baltiņai, Evai Zučikai-Kuzņecovai un Mudītei Stepanovai. Neizpalika arī absolventu un klašu audzinātāju emocionālās uzrunas, apskāvieni un pateicības vārdi.

"Lai mūsu absolventiem laimīgs lidojums preti sapņiem!" vēl skolas kolektīvs.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Foto - no personīgā arhīva

Literātu tikšanās Viljakā

Uzmanības centrā – “Bites dejā”

Komunistiskā genocīda upuru atceres dienā Viljakas bibliotēkas darbinieki aicināja uz tikšanos ar grāmatas “Bites dejā” autori IVETU DIMZULI, kā arī citiem literātu kopas “Latgales ūdensroze” dalībniekiem. Grāmata ir prezentēta, pie mums tā atceļojusi vēlāk, bet ļoti piemērotā datumā, jo grāmatas galvenā varone - jauna meitene, arī ir izsūtītā, kura izgājusi Sibīrijas moku un ciešanu ceļu,” uzrunājot klātesošos, uzsvēra Viljakas bibliotēkas vadītāja Rutta Jeromāne.

Katoļu liturgijā jūnijs ir Vissvētākās Jēzus sirds godināšanas mēnesis. Tīcība Dievam bija stiprinājums un mierinājums, pamats, kas ļāva izdzīvot daudziem Sibīrijā nometinātajiem. Arī grāmatas galvenās varones Helēnas prototips Helēna Vilne, kuru deportēja 16 gadu vecumā, ir stipra savā pārliecībā, sakot: “Sibīriju izturēju, jo ticēju Dievam!”

Par meitenes pārdzīvojumiem, dvēseles mokām un agru nobriešanu pieaugušā cilvēka dzīvei liecināja arī grāmatas priekšlasījumi, ar ko uzstājās Latgales literātu kopas dalībnieki. Vissavīljojošakais fragments no grāmatas “Bites dejā” ir Helēnas un viņas mātes tikšanās ar bijušo kaimiņu Sibīrijā, ko nolasīja Inese Boļšakova (literārais pseudonīms Ina Marks): “Kādu dienu, pārradusies no darba kolhozā, Helēna nometinājuma vietā sastop negaidītu viesi. Māte, iznākusi durvju priekšā, brīdina viņu, lai nenobīstas, jo iekšā atrodas vīrietis, kuram mugurā ir tikai apakšdrēbes, - visu pārējo viņš ir pārdevis, atdevis par ēdamo, lai izdzīvotu. Ieraugot vīrieti, kas ir bijušais kaimiņš, Helēna nesapro, ko viņš te meklē. Vīrietis ir izlaists no slimīncas, kur nokļuvis, kad ciemā visi izsūtītie vīrieši nomira - no bāda, slimībām, smaga darba. Viņš runāja tā jocīgi, jo prāts vīrietim bija aptumšojies. Māte viņam ielējusi no graudiem vārīto putru ar nātrēm (graudus Helēnai izdodas iebert zābakos, kad viņa strādā klēti, tos atmazgā, nedaudz saberž, lai virums būtu

Vienkopus. Literātu kopas “Latgales ūdensroze” un “Viljakas Pegaz” dalībnieku tikšanās Viljakas bibliotēkā. Iveta Dinzule, trešā no labās.

miltaināks, un vārā kopā ar nātrēm), par ko bijušais kaimiņš saka: “Manās mājās cūkas labāku ēdienu ēda!” Helēna atceras, kā šis pats bagātais un varenais kaimiņš kliedza uz viņu, apsaukājot par zagli, burlaku un vēl briesmīgākiem vārdiem tad, kad viņa, nejauši iemaldījusies kaimiņa mežā, salasīja un noēda sauju zemēnu. Tagad varenais kaimiņš pats lūdz žēlastību. Izdzīvot viņam nebija lemts. Stāvot pie izraktā kapa, Helēna atkal klausībā domā: “Vai varēji iedomāties, kaimiņ, ka raksim

tev kapu svešā zemē? Vai varēji iedomāties, vareno un bagāto saimniek, ka par tavu dvēseli aizlūgs saujiņa svešu cilvēku tālajā Sibīrijā?”

Pasākuma turpinājumā grāmatas autore Iveta Dimzule, kā arī pārējie literātu kopas dalībnieki - Maruta Avramčenko, Arvids Gļauda (Arvids Arviduška), Inese Boļšakova (Ina Marks) dalījās ar klātesošajiem ar citiem saviem radošajiem darbiem.

Vitāla nepieciešamība valsts izdzīvošanai

Novados gaida atgriežamies speciālistus un ģimenes ar bērniem

Kopš 2018. gada sākuma Latvijā izveidots piecu reģionālo reemigrācijas koordinatoru tīkls. Kopš februāra beigām par Latgales plānošanas reģiona reemigrācijas koordinatori jeb reemigrācijas “krustmāti” strādā ASTRIDA LEŠČINSKA.

Sazinoties ar latgaliešiem, kuri šobrīd dzīvo ārvalstīs, Astrida izzina viņu vajadzības un problēmsituācijas, kas kavē pārcelšanos atpakaļ uz mājām, sniedzot individuālas konsultācijas par nodarbinātību, dzīvesvietu un izglītības iestādes izvēli viņu bērniem.

Aktuālākie reemigrantu jautājumi ir par:

- pašvaldību pakalpojumiem, īpaši ģimenēm ar bērniem, piemēram, bērnudārza un skolas pieejamību;
- uzņēmējdarbības un darba iespējām;
- pieejamiem pabalstiem;
- kreditu mājokļa iegādei;
- latviešu valodas apguvi utt.

A. Leščinska atzīst, ka interese no reemigrantu puses ir liela. Aizbraukusie Latgales iedzīvotāji izskata iespēju atgriezties. Saziņu ar reemigrantiem lielā mērā veic, izmantojot e-pastu, vai arī latgalieši atsaucas uz preses relizēm un griežas pie viņas paši. Aktīvi tiek apzināti tautieši arī sociālo tīklu diasporu grupās. Tautieši atsaucas no dažādām valstīm - Lielbritānijas, Īrijas, Vācijas, Somijas, Norvēģijas, Krievijas, ASV u.c. Interesi lielākoties izrāda ģimenes ar maziem bērniem pirmsskolas vecumā. Vecākiem ir svarīgi tas, ka Latvijā bērniem ir pieejama kvalitatīva izglītības programma, turklāt daudzas pašvaldības skolēniem nodrošina bezmaksas pusdienas un sabiedrisko transportu. Liels pluss ir iespēja bērniem apmeklēt dažādus interešu pulciņus par ļoti zemu samaksu vai arī bez maksas. Reemigrantu interesējas par atgriešanos uz tādām Latgales pilsētām kā Līvāni, Rēzekne, Daugavpils, Krāslava, Preiļi un Ludza. Lai apzinātu situāciju, A. Leščinska ir apmeklējusi Balvu, Viļākās un Rugāju novadus.

Jūnija sākumā A. Leščinska bija ieradusies vizītē Balvu novada domē, lai apzinātu reemigrantu iespējas, atgriežoties dzīmtajā novadā. Reemigrantiem ir pieejams gan pašvaldības dzīvojamais fonds, gan mājokļi privātajā sektorā, kuru cenas,

salīdzinot ar citām pašvaldībām, ir ļoti zemas. Darba rokas ir vajadzīgas tādās nozarēs kā kokapstrāde, zemkopība, ēdināšana, kravu pārvadājumi u.c. Skolās pieprasiti matemātikas, fizikas un mūzikas skolotāji. Lielis vakanču skaits pieejams Balvu slimīnā, kur steidzami nepieciešami medicīnas darbinieki dažādās specialitātēs. Medicīnas speciālistiem tiek piedāvāts konkurētspējīgs atalgojums un dienesta dzīvoklis. Pieaicinātie speciālisti atzina, ka novadā trūkst viesu namu, kur izmitināt tūristus. Tā esot brīva niša uzņēmējdarbības attīstīšanai Balvu novadā. Pašvaldība šogad plāno arī ieviest atbalstu uzņēmējdarbības uzsākšanai. Konsultācijas uzņēmējdarbības jomā iedzīvotāji var saņemt “Ziemellatgales biznesa centrā” un LIAA Rēzeknes biznesa inkubatorā. Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes vadītāja Inta Kalva pastāstīja, ka ģimēmēm ar bērniem ir nodrošinātas pirmsskolas izglītības iestādes, turklāt vecākiem, kuri strādā nakti maiņās vai līdz vēlam vakaram, ir iespēja bērnu izņemt no bērnudārza līdz plkst. 22.00 vai arī atstāt savu atvasi nakts grupinā. Novadā darbojas 4 vidusskolas, 3 pamatskolas un 5 pirmsskolas izglītības iestādes, kurās rindu nav. Profesionālās ievirzes izglītības programmas piedāvā mūzikas skola, mākslas skola, sporta skola, bet interešu izglītību - Balvu Bērnu un jauniešu centrs.

Par ikgadēju tradīciju Balvos kļuvis starpnovadu bērnu un jauniešu radošais festivāls “Putni ir atlidojuši. Debesis ir augšā”. Šogad 30.maijā festivālā sumināja un godināja 4 ģimenes, kas atgriezušās uz dzīvi Balvu no ārzemēm. Šoreiz ziedus un balvas saņēma Harisonu, Ķerģu, Buzijanu un Lielbāržu ģimenes. Novada pašvaldība priecājas, novērtē un dara visu iespējamo, lai palīdzētu šim ģimēmēm pielāgoties un iejusties pašvaldības vidē. Prieks ir par to, ka šo ģimēmu bērni piedalās dažādās kultūras un sporta aktivitātēs, iesaistās interešu izglītības programmās. Pašvaldība izskata iespēju ieviest atgriešanās vienreizējo pabalstu reemigrantiem un doties ārzemju vizītē, lai uzrunātu balveniešus. Pēc diskusijas tika secināts, ka Balvu novada pašvaldībā tiek domāts par to, kā nodrošināt visu nepieciešamo ģimēmēm, kas atgriežas novadā.

Interesi par šo pilotprojektu rāsā iespēja saņemt finansiālu atbalstu uzņēmējdarbības uzsākšanai. Latgales plānošanas

Nenožēlo ne dienu!

Reemigrācijas koordinatore Latgales reģionā Astrīda Leščinska arī pati ir strādājusi ārzemēs. Ar maģistra grādu vākusī spinātus, uzkopusi viesnīcas Anglijā. Atgriezusies Latvijā, viņa dzīvi sākusi no “nulles”, īrējot dzīvokli. Tagad saka: “Nenožēloju

nevienu dienu, ka atbraucu! Turklāt, kad es atgriezos, nebija tāda cilvēka, pie kura varētu griezties un prasīt padomu, ar ko sākt”

reģionā tiks atbalstīti vismaz 4 uzņēmējdarbības projekti, kuriem piešķirs finansējumu līdz 9000 eiro katram. Daudzi reemigrantu interesējas par šo iespēju, jo šis finansējums būs atspēriena punkts, atgriežoties mājās. Biznesa idejas ir dažādas. Tuvākajā laikā izsludinās konkursu, pieteikumu saņemšana ilgs trīs mēnešus.

A. Leščinska: “Šis pilotprojekts Latgalei ir ļoti nozīmīgs, pašvaldības ir gatavas nākt preti iedzīvotājiem, kuri vēlēsies atgriezties un dzīvot tās administratīvajā teritorijā, kopā celt reģiona labklājību un Latvijas tautsaimniecību.”

Latgales plānošanas reģiona mājas lapā www.lpr.gov.lv sadaļā reemigrācija ir pieejama aktuālā informācija un atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem.

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Mūsu novadnieks plašajā pasaulē

Okeānu ūdeņos jūtas tikpat labi kā uz zemes

24 gadus jauno UĢI ŠAICĀNU Viļakā var satikt vien pāris reizes gadā – vidēji ik pēc četriem mēnešiem, kad viņš atbrauc uz mājām apciemot vecākus. Uģis ir viens no retajiem mūspuses puišiem, kurš izvēlējies lielāko daļu dzives pavadīt plašajos okeānu ūdeņos – viņš ir jūrnieks! Par ko kuģa trešais stūrmanis domā garojos pārbraucienos un kādus mērķus sev uzstādījis, saruna ar viņu pašu.

Ar Uģi tiekamies sakoptajā un labiekārtotajā pludmalē pie Viļakas ezera, un mani šī izvēle nemaz nepārsteidz, jo ūdeņu tuvumā viņš, šķiet, jūtas vislabāk. Runājam par bērnību un tā laika sapņiem, par to, kā viņš vienubrīd gribēja kļūt par ugunsdzēseju – tāpat kā tētis, līdz 12.klases beigās pienāca brīdis, kad notika klikšķis un Uģis saprata, ka viņa aicinājums ir jūra. “Pat nevaru īsti pateikt, kas tas bija – apstākļu sakritība vai kas cits, taču izvēli mācīties par stūrmani, kuģa vadītāju Jūras akadēmijā nenožēloju. Skolā manas atzīmes bija diezgan labas, tāpēc iestājos veiksmīgi – nebija tā, ka biju pats labākais, taču ne sliktākais,” stāsta viļacēnietis. Mācoties akadēmijā, Uģis izgāja divas prakses jūrā, no kurām pirmā atmiņā palikusi visspilgtāk. Lai uzķaptu uz kuģa, viņam vispirms vajadzēja lidot uz otru pasaules malu – Singapuru, kur vēl nekad dzīvē nebija būts. “Tur uzķāpu uz kuģa un sākās mūsu ceļojums. Vispirms kuģojām uz Koreju - Dienvidkorejā paņēmām kravu, tad no Korejas apbraucām apkārt visai Āfrikai, pēc kuras devāmies uz ASV. Tekساس štatā izkrāvām kravu un kuģojām uz Karību jūras salu Kirasao (Curacao), kur paņēmām vēl vienu kravu, kas bija jānogādā Belģijā. No Belģijas gan ceļš veda uz mājām. Lūk, tāda bija mana pirmā prakse četru mēnešu garumā,” stāsta Uģis.

Interesantākā krava – no dzelmes izcelts prāmis

Iespējams, tā ir tikai sakritība, bet arī šobrid Uģis strādā uz tā paša kuģa, uz kura izgāja savu pirmo praksi - tikai tagad viņš jau ir trešais stūrmanis. Uģa galvenais pienākums ir stūrēt kuģi, taču bez šī atbildīgā pienākuma viņš vēl ir arī atbildīgais par ugunsdrošību, dzīvības glābšanas iekārtām, dokumentāciju un citiem darbiem, ko uzliek kapteinis. Milzīgais kuģis, uz kura strādā jaunais vīrietis, pārsvarā pārvadā lielas nestandarda kravas - naftas platformas, zemūdenes, arī citus kuģus, kas cietuši negadījumos vai izcelti no dzelmes. Pagājušajā gadā Uģis ar kolēgiem piedalījās vēsturiskā notikumā – viņa komanda nogādāja krastā no okeāna dzelmes izcelto prāmi, kas 2014.gada aprīli avarēja Dienvidkorejā. “Toreiz tā bija liela vispasaules tragedija, par ko cilvēki runā vēl tagad, jo dzīvību zaudēja ļoti daudz cilvēku. Deviņi joprojām skaitās bez vēsts pazuduši. Lai cik arī tas skumji un traģiski nešķistu, tā bija interesantākā krava, kādu līdz šim esmu vedis. Izceltais prāmis dzelme bija nogulējis trīs gadus, viņš bija pilns ar ūdeni un naftu, kā arī pamatīgi apaudzis ar ūdenszālēm. Ieejot ostā ar šo kravu, pārņēma divaina sajūtu. Tobrīd bijām vienīgais kuģis, un, kā vēlāk teica paši korejieši, tas bija pēdējais nogrimušā prāmja goda gājiens,” stāsta Uģis.

Viss pēc stingra grafika

Kā tas ir vadīt tik milzīgu kuģi, kura stūre ir pat mazāka nekā automašīnai? Izrādās, lielākoties kuģis peld autopilota režīmā, bet Uģa kā stūrmaņa uzdevums ir sekot līdzi kursam, ūdens straumēm un vējam, vajadzības gadījumā mainot kursu. “Kuģis nav kā mašīna - tas dreīe pa ūdeni, tāpēc jāuzmanās, lai neuzeitu virusū kādam šķērslim. Ja uz klāja atrodas krava, vētrām ejam apkārt, jo nereti kravas ir dārgākas par pašu kuģi, līdz ar to riskēt nedrīkstam. Taču, neskatošies uz to, tāpat gandrīz katrā braucienā ir brīži, kas pieskaitāmi pie ekstrēmiem. Bet pie tā pierod, tāpat kā pie vētrām un nestandarda situācijām,” stāsta viļacēnietis.

Jūrnieka dzīve uz kuģa ir diezgan vienveidīga, bet tai pat laikā interesanta un aizraujoša. Katru dienu pulksten 7 rītā atskan Uģa modinātājs, kas nozīmē tikai vienu – darba diena ir sākusies. Pulksten 7.30 apkalpe sanāk uz pavāra sagatavotajām brokastīm – zviedru galdu, no kura katrs var izvēlēties to, kas vislabāk garšo. Kārtība ir visiem zināma - jāēdas, ko pavārs pagatavojis, taču, ja gadījumā kaut kas neapmierina, var iet un palūgt sagatavot citu ēdienu. “Parasti ēdienkarte atkarīga no pavāra. Pēdējā reisā uz kuģa bijām gan eiropieši, gan filipiņieši, tādēļ mums bija divi pavāri. Viens gatavoja eiropiešiem, otrs – filipiņiešiem, jo viņu ēšanas paradumi krieti atšķiras no mūsējiem,” stāsta Uģis. Pulksten 8 sākas viņa darba diena – rīta sardze. Līdz pat pulksten 12 Uģis atrodas uz kuģa komandtiltiņa un stūrē kuģi. Tad nodod sardzi otrajam stūrmanim un dodas

Kuģojošais milzis. Lūk, šādu 216 metrus garu un 44 metrus platu kuģi, kas izmēros ir daudz lielāks par "Tallink" kuģiem, iekdienā stūrē viļacēnietis Uģis Šaicāns.

Mirkis no darba ikdienas. Viens no daudzajiem Uģa pienākumiem uz kuģa ir katru dienu pārbaudīt glābšanas ierīces un ugunsdzēsības glābšanas līdzekļus.

Lūk, tā jūrnieki jāsagaida krastā! Uģis atzīst, ka sākumā vecāki pārdzīvoja, ka viņš aizbrauc uz tik ilgu laiku, bet nu jau ar šo domu apraduši: “Tas ir mans darbs, uz kuru dodos nevis tādēļ, ka nebija nekā cita, ko darīt. Būt uz kuģa ir mana paša izvēle, tas ir tas, ko es gribu darīt.”

pasvinam. Parasti jubilāram izcep divas tortes – vienu kuģa apkalpei, bet otru pašam gavījniekam. Un ja vēl patrāpās prasmīgs pavārs, ir iespēja sagaidīt arī īpašas svētku vakariņas,” stāsta Uģis.

Jubilāram pašam sava torte

Jūrnieks atzīst, ka stimulu un enerģiju strādāt dod jauni iespāidi, kuru garojas okeānu pārgājienos nekad nav maz. Uģis vēl šodien atceras sajūtu, kas pārņema, tuvumā ieraugot delfinus. Tas bija kaut kas neaprakstāms. Un tādu emociju ir ļoti daudz, jo kuñošana ir arī iespēja apceļot pasauli un savām acīm skatīt to, kas daudziem citiem nav iespējams. Taču ne vienmēr piestājot krastā ir iespēja tikt no kuģa uz sauszemes, jo tas atkarīgs no kapteiņa. Ja viņš dod atļauju, to var darīt, ja nē – jāpaliek uz kuģa. Turklat jāievēro arī hierarhija – ja vēlmi nokāpt no kuģa krastā izsaka kāds no vecākajiem stūrmaniem, viņam, protams, ir priekšroka.

Savas priekšrocības uz kuģa ir arī dzimšanas dienu gavījniekiem. Ja kādam no apkalpes reisa laikā iekrīt jubileja, to noteikti atzīmē. Ierastā prakse ir tāda, ka matrožiem dzimšanas dienā vienmēr piešķir brīvdienu, kurā viņi var darīt, ko vien vēlas. Savukārt pārējai apkalpei svinības atkarīgas no kapteiņa labvēlības un darāmo darbu daudzuma. “Ja esam ostā, kur parasti ir ļoti daudz darba, svētki atkrit, bet ja ir brīvāks, protams, mazliet

Uz kuģiem arī sievietes

Visiem labi zināms sens jūrnieku teiciens, ka sieviete uz kuģa neš nelaimi. Vai tiešām tā uzskata arī mūsdienās? Uģis pārliecinoši teic nē, tie laiki beigušies. Sen vairs nav nekāds jaunums, ka sievietes strādā uz kuģa arī par stūrmanēm un pat kapteinēm. “Arī Latvijas Jūras akadēmijā kopā ar mani mācījās meitenes. Neteikšu, ka visas pēc akadēmijas absolvēšanas aizgāja jūrā - dažas turpina mācības ārzemēs, citas strādā krastā, bet pa kādai arī kuģo. Mūsdienās, manuprāt, vispār vairs nav strikti nodalītu sieviešu un vīriešu profesiju. Katrs dara to, ko vēlas un kas patīk,” uzskata jūrnieks. Viņš ne mirkli nenožēlo brīdi, kad nolēma iestāties Jūras akadēmijā, jo Uģim ļoti patīk siks darbs. “Tādu kuģu, uz kādiem esmu strādājis un strādāju joprojām, pasaulē nemaz tik daudz nav, un tas vien kaut ko nozīmē. Pagaidām noteikti turpināšu kuģot un realizēt savas dzīves plānus. Ja jau izmācījos un strādāju profesijā, noteikti jāturpina augt un pilnveidoties. Kas zina, nepaies nemaz tik ilgs laiks un pienāks diena, kad es kļūšu par kapteini. Viss ir iespējams, ja vien ir mērķis un vēlme darīt,” uzskata viļacēnietis.

Lappusi sagatavoja S.Karavočika

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Speciālisti tiekas seminārā Balvos

Diskutē par vardarbību pret sievietēm

Pagājušajā piektīnā sociālā dienesta telpās Balvos notika pilotprojekta "Soli tuvāk: Kopienas vienotā atbilde uz vardarbības pret sievietēm gadījumiem" seminārs. Tajā piedalījās Labklājības ministrijas, Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijas, policijas, tiesas, Balvu novada pašvaldības Sociālā dienesta, Resursu centra sievietēm "Marta" pārstāvji un daudzi citi klātesošie.

Statistika liecina, ka kopš 2014.gada, kad līdz ar grozījumiem likumos ieviesa pagaidu aizsardzību pret vardarbību, pieaudzis policijas lēmumu par nošķiršanu un tiesas nolēmumu par pagaidu aizsardzību skaits. Lēmumu par personas nošķiršanu, kas rada draudus, var pieņemt gan Valsts policija, gan arī pašvaldības policija. Tas nozīmē, ka policija izsaukuma laikā, ja pastāv tūlītēji draudi, var pieņemt lēmumu par nošķiršanu. Proti, personai, kas rada draudus (piemēram, savai sievai), nekavējoties jāatstāj mājoklis uz laiku līdz astoņām dienām. Savukārt, ja cietušais vēlas, lai aizsardzība darbotos ilgāk par astoņām dienām, policija no aizsargājamā cilvēka pieņem pieteikumu tiesai par pagaidu aizsardzību no vardarbīgās personas.

Valsts policijai var zvanīt uz tālruni 110, Balvu novada pašvaldības policijai – 29445114 vai 64522940. Tāpat jebkādos noziedzīgos nodarījumos cietušie var zvanīt uz atbalsta tālruni 116006. Zvanītājiem tiks sniegti psiholoģisks atbalsts, kā arī informācija par iespējām saņemt atbalstu citās iestādēs.

Savu dzīvesveidu pieņem kā normu

Balvu novada pašvaldības Sociālā dienesta darbiniece darbam ar ģimenēm un bērniem, pilotprojekta koordinatore LĪVJA VORONINA, Valsts policijas Balvu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšnieks MODRIS ZĀĶIS un Balvu novada pašvaldības policijas priekšniece RITA KRAVALE semināra dalībniekus iepazīstināja ar pilotprojekta rezultātiem mūspusē novados, kas notika no šī gada 4.apriļa līdz 8.jūnijam. Šajā laikā policija saņēma 27 izsaukumus uz ģimenes konfliktiem. Tika pieņemti seši lēmumi par personas nošķiršanu, kas rada draudus. Vēl uz iesnieguma pamata izolētas trīs vardarbību veikušas personas, izpildei saņemti trīs tiesas lēmumi par pagaidu aizsardzību pret vardarbību un uzsākti trīs kriminālprocesi par tiesas lēmuma nepildīšanu. Savukārt pārējos gadījumos iesniedzējs atteicās no iesnieguma rakstīšanas un policijas palīdzības. Vardarbībā cietušās personas bijušas vecumā no 46 līdz 60 gadiem (46%), no 31 līdz 45 gadiem (38%) un no 18 līdz 30 gadiem (15%). Galvenokārt tās bijušas sievietes (85%). Kas attiecas uz varmāku raksturojumu, nevar izdalīt konkrētu vecuma posmu, kurā vardarbība tiek izdarīta biežāk. Varmākas ir vecumā no 18 līdz pat 60 gadiem, retāk (8% gadījumu) – no 61 līdz 80 gadiem. No statistikas viedokļa interesanti ir arī dati par vardarbību veikušās personas attiecību statusa raksturojumu. Sešos gadījumos (46%) vardarbīga rīcība konstatēta no cilvēka puses, kurš nav precējies, bet viņam ir bērni. Savukārt vismazāk (8 %) jeb viens gadījums konstatēts, kad vardarbība nākusi no personas puses, kas ir precējies un viņam ir bērni. "Pilotprojekta laikā iegūtā pieredze liecina, ka pastāv šādas problēmas: cietuši sieviete baidās sniegt policijai iesniegumu, ja saruna notiek varmākas klātbūtnē. Tādēļ uz notikuma vietu jāizbrauc diviem inspektoriem, no kuriem viens runā ar cietušo, otrs – ar varmāku. Savukārt gadījumos, kad konflikti notiek alkohola reibumā, cietuši persona iesniedz iesniegumu policijā, bet nākamajā dienā, varmākas iespaidots vai izjūtot kaunu, iesniegumu no policijas izņem. Diemžēl arī jāsecina, ka daļā gadījumu cietuši persona savu dzīvesveidu pieņem kā normu, nevēloties neko mainīt. Īpaši tas raksturīgi cilvēkiem, kuri ilgstoši cieš no vardarbības un atkarības problēmām. Tāpat jāsecina, ka cietuši persona izvairās no tikšanās ar sociālo darbinieku. Savukārt sociālajam darbiniekam vienīgais instruments ir pacietība ilgtermiņā, lai cietušo motivētu sadarboties ar sociālo dienestu, tādējādi viņam sniedzot atbalstu un palīdzību. Visbeidzot, nepieciešams organizēt seminārus un darbnīcas ar lomu spēlēm, kurās speciālisti attīstītu jaunas un pilnveidotu esošās prasmes darbam

Iepazīstina ar rezultātiem mūspusē.

Valsts policijas Balvu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšnieks Modris Zāķis un Balvu novada pašvaldības Sociālā dienesta darbiniece, pilotprojekta koordinatore Līvia Voronina (tāplānā) minēja arī savdabīgus gadījumus, ar kuriem saskārās pilotprojekta laikā mūspusē.

Piemēram, pēc mēnesi ilgušas kopdzīves ar milāko pieņemts tiesas lēmums par sievietes pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Savdabīgākais šajā stāstā ir tas, ka sievietei vienlaikus bijis arī spēkā lēmums par viņas pagaidu aizsardzību pret vardarbību pret vīru. Kādā citā gadījumā cietušais bijusi persona alkohola reibumā, kuram nav vardarbīga uzvedība. Savukārt varmāka bijusi persona, kuras darbība bija vērsta uz to, lai minētais cilvēks pārtrauktu lietot alkoholu. Protams, īpaši nepatīkami gadījumi ir, kad pagaidu aizsardzību pret vardarbību nākas piemērot mātei pret savu pilingadigo dēlu. Arī šāds gadījums bija pilotprojekta laikā mūspusē.

Foto - A.Ločmelis

Foto - A.Ločmelis

Upura stāsts ir jāsadzird! "Upura stāsts ir galvenais priekšnoteikums diagnozes uzstādīšanai par vardarbību ģimenē. Tikai mums šis stāsts ir jāsadzird," pieredzē dalījās Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijas vadītāja, ģimenes ārste un Saeimas deputāte Līga Kozlovska

ar personām, kurām ir ilgstošas multiplās sociālās problēmas, un kuras vardarbību pieņem kā normālu dzīvesveidu. Tādējādi tiktu veicināta sadarbība starp institūcijām un savstarpējā uzticēšanās," ar pilotprojekta laikā gūto pieredzi dalījās M.Zāķis un L.Voronina.

Top "Trauksmes celšanas likums"

Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijas vadītāja, ģimenes ārste Līga Kozlovska seminārā pastāstīja par ģimenes ārstu perspektīvu vardarbības pret sievieti gadījumu risināšanā. Viņa atzina, ka arī ģimenes ārsti konsultē cilvēkus, kuri diemžēl saskarušies ar vardarbību. "Ja runā par sievietēm, viņas nenāk pie ģimenes ārsta ar sūdzībām, ka viņu vīrs vai civilvīrs ir fiziski, emocionāli vai seksuāli iespaidojis. Sievete pie ģimenes ārsta ierodas, piemēram, ar sejas sasitumiem, un skaidro, ka tie radās kritiena rezultātā. Tas ir stāsta sākums, kad ģimenes ārstam obligāti pacientam jājautā: "Vai, kas, kad un kā tas noticis?" Tājā pašā laikā jāatzīst, ka gadījumos, kad pacients cieš no emocionālās vardarbības, saviem pacientiem uzdot tādus jautājumus, kā, piemēram: "Kā Jums ģimene klājas?", nav vienkārši. Ja runa ir

Aizsargājamās personas – visdažādākās. Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Koordinācijas un kontroles pārvaldes Dienestu koordinācijas biroja vecākā inspektore KRISTĪNE LĀCE-ŠTRODAHA klātesošas iepazīstināja ar labo praksi nošķiršanas mehānisma piemērošanā Latvijā. Viņa arī pastāstīja, ka aizsargājamās personas policijas lēmumos par nošķiršanu ir visdažādākās. Tās ir ne tikai, piemēram, sievās un kopdzīvotājas no saviem vīriem vai civilvīriem, bet arī tēvs (kā aizsargājamā persona) no dēla, dēls no tēva, dēls no mātes, vecmamma no mazdēla, vectēvs no mazdēla, vecmamma no mazmeitas, meita no mātes, patēvs no padēla, māsa no brāja un citas personas šādos gadījumos.

par emocionālām traumām, sievete nekad pirmā neatklās savu sāpi. Tas būs tikai gadījumos, kad sievete būs jau ļoti nopietni fiziski cietusi. Tādēļ sarunās ar pacientiem jābūt pareizai pieejai un profesionālai drosmei uzdot jautājumus," seminārā skaidroja pieredzējusi ģimenes ārste.

L.Kozlovska klātesošajiem arī atgādināja, ka šovasar pieņems tā dēvēto "Trauksmes celšanas likumu", kas ir ļoti aktuāls arī šim pilotprojektam. "Būtiskākā likumprojekta daļa ir trauksmes cēlēju jeb ziņotāju aizsardzība, īpaši gadījumos, kad tiks ziņots par vardarbību. Turklāt tieši sievietes nereti ir tās, kuras baidās ziņot par vardarbību. Kontaktpunkts ne tikai ziņojumiem par vardarbību, bet arī par citiem pārkāpumiem būs Valsts kanceleja, kas šos ziņojumus nodos attiecīgām institūcijām," skaidroja L.Kozlovska.

Jāpiebilst, ka seminārā ar prezentācijām uzstājās arī Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Prevencijas vadības nodaļas priekšnieks ANDIS RINKEVIKS, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesnese ILZE CELMINA un centra "Marta" juriste ZANE ZVIRGZDINA. Semināra noslēgumā tā dalībnieki saņēma apliecības.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Jaunākie žurnālu numuri

Ilustrētā Zinātne

Uzmanības centrā terapija pret vēzi. Cīņā ar vēzi ik dienu uzvaru svin daudzsošas ārstniecības metodes, tomēr mutācijas skartās slimās šūnas pastāvīgi ir soli priekšā zinātnei.

Savvaļas dzīvnieki iekaro asfalta džungļus. Pasaules lielpilsētas izplešas un ietiecas dzīvnieku teritorijās, taču pielāgoties spējīgajām sugām jaunā vide piedāvā daudzveidīgas iespējas.

Planētu mednieks meklēs dzīvību Zemei kaimiņos. Zinātnieki lēš, ka dažu gaismas gadu attālumā kosmiskais teleskops TESS atklās divus tūkstošus jaunu planētu.

Vīrusss jaun aizmirst par caurumiem. Nākotnē kariesu varēs novērst ar vīrusu, kas mērķtiecīgi iznīcinās nevēlamās baktērijas.

Zinātniekus nodarbina neparasts spēks. Gravitācijas spēks ir daudzreiz vājaks nekā citas mijiedarbības, un fiziķiem tā būtībā ir un paliek liela mīkla.

Latvieši Antarktikā. Latvijas Universitātes ģeologi pusotru mēnesi pavadījuši Vernadska polārajā stacijā netālu no Antarktidas krastiem.

Sākas Pasaules kauss novērošanā. Futbols vairs nav tikai spēle, kurā piedalās 22 futbolisti, tiesnesis un bumba.

Pastāvēs, kas pielāgosies. Tautsaimniecībai nāksies pielāgoties klimata pārmaiņām, uzvarētāji būs tie uzņēmēji, kuri spēs atrast jaunus biznesa modeļus.

Citādā Pasaulē

Matērija ir mūsu ilūzija. Saruna ar šamani Jāni Filku par ceļojumiem garu pasaulei un dziedināšanos.

Neļaujiet eksperimentēt ar savu veselību. Reiki meistara Mihaila Mošenkovā padomi.

Uguns spēks. Enerģija, kas paceļ pāri prātam un emocijām.

Kņazu Jusupovu bagātības un lāsts. Krievijas augstmaņu dzimtas stāsts.

Veselības horoskops. Padomi labsajūtai saskaņā ar planētu un zvaigžņu stāvokli.

Fenomens. Āfrikā apslēptā dinozaura pasaule.

Pielikumā "Dziednieku padomi"

Labākai dzīvei žurnāls "Citādā Pasaulē" piedāvā lasītājiem īpašu iespēju – ieklausīties vērtīgos padomos, ko sniedz dziednieki, ekstrasensi, garīgo prakšu un veselīga dzīvesveida kopēji. Kā rūpēties par sava ķermeņa un gara veselību? Kā iekārtot dzīvi labvēlīgā vidē un harmoniskās attiecības mājās, darbā un plašākā sabiedrībā? Kā visbeidzot spēt attīrīties no ikdienas sārniem un sa-glabāt dzīvības enerģiju? Rast atbildes uz šiem jautājumiem palīdz padomdevēju daudzu gadu laikā uzkrātā pieredze, sniedzot palīdzīgu roku cilvēkiem, kā arī zināšanas, kuras apgūtas garīgos meklējumos.

Dārza Pasaulē

Puķu dobē. Peoniju svētki.

Košumdārzs. Krāšņās magones. Skaistākās papardes meklējumos.

Dārzs. Lielās puķes - cilvēka augumā. Kādas ziemcietes stādīt plašos dārzos, laukā sētās, dīķmalās, ja gribas panākt apjomīgu stādījumu un aizpildīt lietus laukumus?

Puķu plāva zālienā. Puķu plāvu jau esošā zālienā, līdzīnā vietā, iespējams izveidot dažādas formas laukumu vai joslu veidā - līdzīgi, kā tiek veidotas dobes.

Balkoni un terases. Šajā rakstā padomi, kā veidot skaistu un veselīgu balkonu no nokarenajiem augiem.

Eksperīti vērtē. Kā mēslot zemenes?

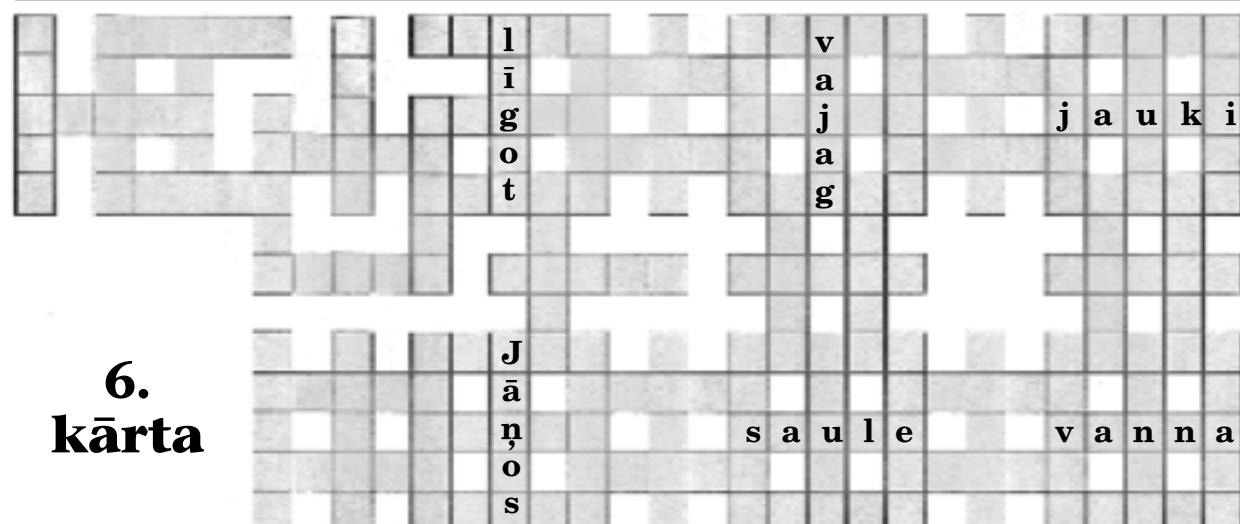
Ēdamdārzs. Tomātu ēdienu karte vasarai.

Ciemos. Sazobē ar dabu. Signe un Raivis Bahsteini Salaspili audzē seru, aizmirstu šķirņu augus, inku un peruvāļu kultūras, dārza dobes un siltumnīcu mulcē ar salniem, bet vistas ziemā tur siltumnīcā. Tur tās pavasari sagaida, kā iznākušas no vistu modes salona.

Iepirkšanās. Pilienlaistišanas sistēma lejkarnas vietā. Kastes balkona puķēm.

Magiskie vārdi

Uzdevums: visus maģiskos vārdus ierakstīt krustvārdu mīklai līdzīgā tabulā. Uzvarētāju gaida pārsteiguma balva.

6.
kārtā

Jūsu atbildes tiek gaidītas "Vaduguns" redakcijā, Teātra ielā 8, līdz 10.jūlijam.

Maģisko vārdu mīklu atrisināja: J.Pošeika, S.Sirmā, St.Lazdiņš, A.Ruduks, J.Voicišs, Z.Pulča, M.Pretice, B.Petrova, L.Kivkucāne, D.Kivkucāns (Balvi), A.Mičule (Tilža), N.Mantone (Bērzkalnes pagasts), D.Zelča (Krišjānu pagasts).

5.kārtā veiksme uzsmaida BAIBAI PETROVAI no Balviem. Pēc balvas griezties redakcijā (līdzi nēmt personu apliecinōšu dokumentu).

Foto konkurs

Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors saņems balvu. Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrunis).

Latvijas nacionālais putns - baltā cielaviņa. Iesūtīja Leontīna Dukaļska no Balviem.

Div' dūjīnas. Iesūtīja Leontīna Dukaļska no Balviem.

Laiks nosnausties. Iesūtīja Daniels Kivkucāns no Balviem.

Kartupeļa zieds. Iesūtīja Daniels Kivkucāns no Balviem. Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Policija aicina ziņot un būt uzmanīgiem!

Apzīmē ēkas, cenšas iegūt svešus datus

Valsts policijas Balvu iecirkņa apkalpojamajā teritorijā konstatēti vairāki notikumi, par kuriem policija iedzīvotājus lūdz informēt, kā arī aicina uzmanīties no krāpniekiem!

Aicina informēt par ēku apzīmētājiem!

Balvu pilsētā jau iepriekš konstatēti vairāki gadījumi, kad ar krāsu baloniņiem vai citiem līdzekļiem apzīmētas ēku fasādes. Kādam tās ir stulbas izpriesas, citam - sabojāts viņam piederošs īpašums un neplānoti izdevumi fasādes atjaunošanai. Valsts policija informē, ka Balvu pilsētā atkal konstatēti ēku apzīmēšanas gadījumi. Ja kāda rīcībā ir informācija, kas varētu noskaidrot vainigos un viņus saukt pie atbildības, policija aicina vērsties Valsts policijas Balvu iecirknī!

Uzmanīties no krāpniekiem!

Mūspusē reģistrēti arī vairāki iespējamās krāšanas gadījumi. 13.jūnijā nepazīstama persona piezvanīja kādam cilvēkam uz Viļakas novada Susāju pagastu, sarunas laikā mēģinot

Foto - no personīgā arhīva

iegūt personas internetbankas datus. Tajā pašā dienā līdzīgu telefona zvanu saņēma sieviete Rugāju novada Lazdukalna pagastā - kāds vīrietis, runājot krievu valodā, arī mēģināja iegūt personas datus. Valsts policija atgādina būt uzmanīgiem un nekādā gadījumā nenodot šāda veida informāciju svešiem cilvēkiem!

Re, kā!

Dzērumā ziņo policijai, ka pazudusi vīna pudele

Valsts policijas Balvu iecirknī reģistrēts kāds savdabīgs notikums, kas vēlreiz aktualizējis jautājumu par dienestu nepamatotu izsaukšanu.

16.jūnijā kāda sieviete, kura dzīvo Viļakas novada Šķilbēnu pagastā, būdama alkohola reibumā, informēja Valsts policiju, ka pazudusi vīna pudele. Valsts policija par notikušo uzsākusi administratīvo lietvedību un šis notikums reģistrēts kā nodarījums pret īpašumu/mantas pazušana. Tajā pašā laikā Valsts policija atgādina, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 202.pants par ugunsdzēsības un glābšanas, policijas,

neatliekamās medicīniskās palīdzības vai citu speciālo dienestu apzināti nepamatotu izsaukšanu uzliek naudas sodu fiziskajām personām no 35 līdz 140 eiro, bet juridiskajām personām – no 140 līdz 1400 eiro. Savukārt par apzinātu informācijas izplatīšanu par nepatiesu notikumu vai apzinātu nepatiesa notikuma inscenēšanu, kā rezultātā ugunsdzēsības un glābšanas, policijas, neatliekamās medicīniskās palīdzības vai citi speciālie dienesti, atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam pienākumam, tiek iesaistīti reaģēšanā uz šādu informāciju vai notikumu, uzliek naudas sodu fiziskajām personām no 35 līdz 210 eiro, bet juridiskajām personām — no 700 līdz pat 7100 eiro.

Lasītājs jautā

Vai var uzlādēt elektrovelosipēdu?

Laikraksta "Vaduguns" 12.jūnija numurā rakstījām, ka Balvos, Bērzbils ielā, pie Balvu novada pašvaldības ēkas uzsakta ātrās uzlādes stacijas elektroautomobiļiem būvniecība.

Kā redzams attēlā, darbi krietiņi pavirzījušies uz priekšu. Tiesa, apkārt uzlādes stacijai apvilkta lenta liecina, ka tā vēl nav atvērta un vismaz pagaidām elektroautomobiļu īpašnieki savus spēkratus Balvos vēl nevar uzlādēt. Tai gan drīzumā jābūt atvērtai, jo, kā iepriekš laikrakstam skaidroja "Ceļu satiksmes drošības direkcija", Balvos elektroauto ātrās uzlādes stacijas uzstādīšanu plānots pabeigt šī gada vasarā. Savukārt, kamēr uzlādes stacijas uzstādīšanas darbi Balvos vēl nav pilnībā noslēgušies, aizvadītajās dienās uz redakcijas autoatbildētāju piezvanīja kāds balvenietis. Vīrietis jau vairākus gadus ir elektrovelosipēda īpašnieks. Viņš jautā, vai ātrās uzlādes stacijā Balvos varēs uzlādēt arī tā dēvētos e-velosipēdus?

Laikraksts "Vaduguns" sazinājās ar "CSDD" un saņēma īsu, bet konkrētu atbildi – ātrās uzlādes stacijās elektrovelosipēdus uzlādēt nevarēs. Tiesa, ikviens, kura dzīvesvieta ir Balvu pilsēta un viņš tuvākajā laikā plāno iegādāties e-velosipēdu, par to gan uztraukties nevajag. Specializētā e-velosipēdu aktualitātēm izveidotā interneta mājas lapā skaidrots: e-velo akumulatoru uzlādei nepieciešama parasta elektrības rozete ar 220 voltu spriegumu; liekoties e-velo akumulatoru pilnībā var uzlādēt divās līdz trīs stundās; e-velo uz 100 kilometriem patēri elektroenerģiju desmit centu apmērā; pēc ražotāju datiem ar pilnībā uzlādētu akumulatoru iespējams nobraukt aptuveni 70 kilometrus (piemēram, ja no mājām līdz darbam un atpakaļ kopā ir aptuveni desmit kilometri, nedēļā vidēji jāveic viena akumulatora uzlāde); ja akumulators izlādējas pusējā, ceļu var turpināt minoties; e-

Foto - A.Ločmelis

Uzlādes stacija. Nevienā no mūspuses novadiem - Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas - elektrotransportlīdzekļi nav reģistrēti.

velosipēda akumulatora vidējais kalpošanas laiks ir aptuveni 1000 uzlādes cikli.

Informē policija

Laikā no 11. līdz 17.jūnijam Valsts policijas Balvu iecirknā apkalpojamajā teritorijā (Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novadi) sastādīti 11 administratīvā pārkāpuma protokoli par atrašanos alkohola reibumā sabiedriskā vietā un trīs protokoli par sīkā hulgānisma gadījumiem. Tāpat reģistrēti pieci ceļu satiksmes negadījumi bez cietušajiem, viens – ar cietušo, vēl viens – ar bojāgājušo. Savukārt desmit reizes policijas darbinieki izbrauca uz ģimenes vai sadzives rakstura konfliktu gadījumiem, bet par transportlīdzekļu vadišanu alkohola reibumā sodīti trīs cilvēki.

Dzērumā sabiedriskā vietā

11.jūnijā Balvos 1962.gadā dzimis vīrietis atradās sabiedriskā vietā 3,2 promiļu alkohola reibumā.

14.jūnijā Balvos 1956.gadā dzimis vīrietis atkārtoti gada laikā atradās sabiedriskā vietā alkohola reibumā – 3,19 promiļu reibumā.

14.jūnijā Balvos 1967.gadā dzimis vīrietis atkārtoti gada laikā atradās sabiedriskā vietā dzērumā – 3,40 promiļu reibumā.

16.jūnijā Balvos 1956.gadā dzimis vīrietis atkārtoti gada laikā atradās sabiedriskā vietā dzērumā – 3,24 promiļu reibumā. Visos gadījumos sastādīti administratīvā pārkāpuma protokoli.

Brauc dzērumā

17.jūnijā Balvos 1970.gadā dzimis vīrietis vadīja automašīnu "SEAT" 0,62 promiļu alkohola reibumā.

14.jūnijā Baltinavā 1962.gadā dzimis vīrietis vadīja velosipēdu "Minsk" 2,15 promiļu alkohola reibumā. Abos gadījumos sastādīti administratīvā pārkāpuma protokoli.

Iet bojā

12.jūnijā Rugāju novada Lazdukalna pagastā 1950.gadā dzimis vīrietis vadīja automašīnu "Volkswagen" atpakaļgaitā ar atvērtām durvīm, daļēji izkrita no automašīnas salona un gāja bojā. Uzsākts kriminālprocess.

Akcīzes preču nelikumīga aprite

15.jūnijā Rugāju novada Lazdukalna pagastā konstatēts ar akcīzes preču (tabakas) nelikumīgu apriti saistīts nodarijums. 1955.gadā dzimis vīrietis uzglabāja vienu cigarešu paciņu "Prima" ar Krievijas Federācijas akcīzes marķējumu. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Savukārt 11.jūnijā Balvos 1989.gadā dzimis vīrietis pie nepazīstamas personas iegādājās pašdarinātu alkoholisko dzērienu. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Motocikla sadursme ar automašīnu

15.jūnijā Balvos notika motocikla sadursme ar automašīnu "Opel". Fiziski cietušo nav. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Brauc dzērumā un nepakļaujas policistiem

16.jūnijā Viļakā 1984.gadā dzimis vīrietis vadīja automašīnu "Mazda" 2,12 promiļu alkohola reibumā un bez transportlīdzekļa vadišanas tiesībām. Rezultātā vīrietis uzbrauca stāvošai automašīnai "Volvo", bojāja to un no notikuma vietas aizbrauca. Ar to gan vīrieša pārkāpumi nebeidzās. Alkohola reibumā esošais autovadītājs nepakļāvās policijas darbinieku likumīgām prasībām (vēlējās noskrūvēt automašīnas "Mazda" riepas, lai policijas darbinieki nekonfiscētu transportlīdzekli), pēc kā tika nogādāts Valsts policijas Balvu iecirknī. Policija par notikušo sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolus - par nepakļaušanos policijas darbinieku likumīgām prasībām un par negadījuma vietas atstāšanu, par notikušo neziņojot attiecīgajiem dienestiem. Uzsākts arī kriminālprocess par transportlīdzekļa vadišanu reibumā un bez tiesībām.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Aktuāli

Izmaiņas lauksaimniecības zemes iegādes atbalsta programmā

Ar 24.maiju ir spēkā būtiskas izmaiņas lauksaimniecības zemes iegādes atbalsta programmā, kuru īsteno Attīstības finanšu institūcija "Altum".

Pateicoties izmaiņām, saimniecības lauksaimniecības zemi ar atvieglokiem nosacījumiem varēs iegādāties arī situācijās, kuras iepriekš neļāva pretendēt uz šīs programmas atbalstu. Pirmkārt, lai saņemtu finansējumu zemes iegādei, turpmāk tiks vērtēti saimniecības ienākumi no hektāra (minimums – 285 eiro) par vienu no pēdējiem diviem gadiem, nevis tikai pēdējo gadu. Iepriekš plūdu, sausuma un citu neizbēgamu dabas apstākļu ietekmē daudzas saimniecības neverēja izpildīt prasības un izmantot zemes iegādes programmu. Tagad viena neveiksmīga sezona neizslēgs lauksaimnieku no zemes iegādes programmas.

Otrkārt, būtisks uzlabojums ir ienākumu uz hektāru sliekšņa samazināšana bioloģiskajiem lauksaimniekiem, kuriem ražošanas specifiskas dēļ šobrīd bija mazas iespējas izmantot programmas atbalstu. Bioloģiskajiem lauksaimniekiem kā minimālais ienākumu slieksnis noteikts 200 eiro no hektāra līdzšinējo 284 eiro vietā.

Treškārt, jaunums ir arī ienākumu nevērtēšana pirmos trīs gadus par zālāju platībām, uzsākot gaļas šķirnes lielkopu audzēšanu, un par jauniem ilggadīgajiem stādījumiem, piemēram, ogulāju audzētājiem, kuriem objektīvu iemeslu dēļ sākotnēji nav ienākumu, un attiecīgi nebija iespējams izmantot atbalstu zemes iegādei. Turklāt ieiesta jauna atbalsta saņēmēju grupa – jaunie lauksaimnieki vecumā virs 40 gadiem, kas arī varēs izmantot jaunajiem lauksaimniekiem zemes iegādei paredzētos atvieglojumus. Personai jābūt uzsākušai darbību pēdējo 18 mēnešu periodā vai jābūt atbilstošiem plāniem, kā arī jābūt atbilstošai izglītībai. Līdz šim uz personām virs 40 gadiem, pat ja lauksaimniecīkā darbība uzsākta pavisam nesen, tika attiecināta minimālo ienākumu no hektāra prasība, un tas apgrūtināja finansējuma saņēšanu.

Tāpat turpmāk ar programmas atbalstu iegādāto zemi varēs pārdot, piemēram, lai iegādātos līdzvērtīgu vai ražošanai izdevīgākā vietā esošu lauksaimniecības zemes īpašumu.

Nepilnu sešu gadu laikā lauksaimnieki ar programmas atbalstu lauksaimniecīkajai ražošanai ir iegādājušies jau aptuveni 33 tūkstošus hektārus lauksaimniecībā izmantojamās zemes kopumā par 68 miljoniem eiro. No kopējā ar programmas finansējumu iegādātā zemes apjoma 12% ir iegādāti Rīgas reģionā, Vidzemē – 15%, Latgalē – 21%, Kurzemē – 24%, Zemgalē 28%. Populārākais zemes iegādes mērķis ir graudkopība, augkopība – 58%, kam seko lopkopība (28%) un jauktā lauksaimniecība (14%). Jaunie lauksaimnieki iegādājušies 8% no kopējā ar programmas finansējumu iegādātā zemes apjoma jeb aptuveni 2700 hektārus zemes. Vienlaikus pamata nosacījumi lauksaimniecības zemes iegādei ar mērķi ražot lauksaimniecības produkciju paliek nemainīgi: aizdevuma līdz 430 tūkstošiem eiro atmaksas termiņš līdz 30 gadiem; procentu likmi veido fiksētā daļa 2,2% gadā un mainīgā daļa; aizdevuma summa nevar pārsniegt 30% no iegādājamās zemes platības tirgus vērtības.

Veiksmes prognoze

19.jūnijā. Interesants psihologu pētījums: ja vīrietis jums saka, ka viņam nav ko vilkt mugurā, tas nozīmē, ka viņam nav tīru drēbju. Bet ja sieviete saka to pašu frāzi, tas nozīmē, ka viņas garderobē nav jaunu drēbju. Tad nu, mīlās dāmas, tuvojoties Ligo vakaram, šo sieviešu dilemmu var atrisināt pavisam vienkārši: aidā, uz lielveikalui, tirgu vai bodīti. Šodien tieši tevi tur gaida moderni dzīsni vai seksīga kleitiņa. Ja neesi veikalui kēmmētāja (-s), tad šodien tev būs darbīga diena bez īpašiem pacēlumiem vai kritumiem. Nebēdā, ja čakli strādājot vai šopingojot, esī aizmiris (-usi) paest pusdienas. Šodien bīstamāk ir pārēsties, nevis badoties.

20.jūnijā. Kompleksainajā trešdienā daudzi mocīs sevi un citus ar savu aizdomīgumu, šaubām un kompleksiem: viena būs par resnu, otra par garu, kādam traucēs liekie tauki, kādai – pumpa uz vaiga, citai deguns būs par garu, citam – par īsu... Stop, pietiek! Dari vien savu darāmo un atceries, ka tevi mil tādu, kāds (-a) tu esi! Ar visiem taviem tarakāniem galvā, pumpām un tauciņiem. Un otra tāda lieliska cilvēka nav visā plašajā pasaulē. Vai saprati?

21.jūnijā. Urrā, plkst. 13.07 iestājas vasara..., kaut gan par to šodien nekādu lielo eiforiju nesajutīsim. Būs diezgan saspringta darbdienā ar šaubīšanos un svārstīšanos, ar strīdiem un konfliktiem, un dažādiem kārdinājumiem. Atcerieties, ka šodienas grēkā krišanu ar kūciņām, saldumiem vai aliņu jau pēc pāris dienām sajutīsiet kā lieku kg ap savu vidukli. Arī svarīgu lēmumu pieņemšanu labāk atlīkt uz citu dienu.

Pareģe Ilga

* Veiksmes un laika ziņu prognozi lasiet arī vaduguns.lv, tālr. 29365609

Informē VID

Kas mainās šogad un turpmāk tiem, kuri maksā mikrouzņēmumu nodokli

Mikrouzņēmumu nodokļa (MUN) režīms, sākot ar 2018.gadu, piedzīvo vairākas izmaiņas. To mērķis ir veicināt šī nodokļa maksāšanas režīma izmantošanu uzņēmēdarbības sākuma posmā - kā atbalstu, un neradītu negodprātīgus mēginājumus optimizēt nodokļus. Svarīgi, ka galvenā MUN režīma priekšrocībā tiek saglabāta, proti, uzņēmējam jāmaksā tikai 15% no apgrozījuma. Nav jālauza galva par citiem nodokļiem: ne par iedzīvotāju ienākuma nodokli, ne par pievienotās vērtības nodokli, ne par sociālajām iemaksām u.c., bet ar nosacījumu, ja uzņēmējs nepārsniedz noteiktos MUN režīma nosacījumus.

Apgrozījums līdz 40 000 eiro

Būtiskākā izmaiņa MUN maksātājiem ir noteiktā apgrozījuma sliekšņa samazināšana no līdzšinējiem 100 000 uz 40 000 eiro gadā.

Ja tomēr MUN maksātāja apgrozījums 2018.gadā pārsniegs 40 000 eiro, pārsniegumam tiks piemērota papildu 20% likme un ar 2019.gadu uzņēmums zaudēs MUN maksātāja statusu.

Īpaši pārejas nosacījumi ir paredzēti tiem, kuru apgrozījums 2018.gadā vai 2019.gadā ir vairāk nekā

40 000 eiro, taču nepārsniedz 52 000 eiro.

Šādi uzņēmumi 2018.gadā un 2019.gadā apgrozījuma pārsniegumam var nepiemērot papildu 20% likmi, taču ar nosacījumu, ja to apgrozījums 2017.gadā vai 2016.gadā pārsniedza 40 000 eiro.

Nosacījums	Apgrozījums 2018.gadā
1. Papildu likme nav jāmaksā un uzņēmums saglabā MUN maksātāja statusu, ja:	40 000 eiro
2. Apgrozījuma pārsniegumam piemēro papildu 20% nodokļa likmi un uzņēmums ar nākamo gadu zaudē MUN maksātāja statusu, ja:	vairāk nekā 40 000 eiro
3. Apgrozījuma pārsniegumam var nepiemērot papildu 20% nodokļa likmi, ja:	apgrozījums nepārsniedz 52 000 eiro (ja 2016. vai 2017.gadā tas pārsniedza 40 000 eiro)

Minimālais maksājums

Ja taksācijas periodā (kalendāra gadā) nav bijis apgrozījuma vai aprēķinātā mikrouzņēmumu nodokļa summa nepārsniedz 50 eiro, MUN maksātājs iemaksā budžetā nodokli 50 eiro.

Turpmāk strādāt drīkstēs tikai vienā mikrouzņēmumā

Būtiskas izmaiņas attiecas arī uz kārtību, kas skar MUN maksātāja (turpmāk – mikrouzņēmuma) darbiniekus. Protī, sākot 2018.gada 1.janvāri, **mikrouzņēmums no jauna var pieņemt darbā tikai tādu darbinieku, kurš vienlaikus nestrādā citā mikrouzņēmumā.** Savukārt tie mikrouzņēmuma darbiniek, kuri ir uzsākuši darba attiecības vairākos mikrouzņēmumos līdz 2017.gada

31.decembrim, var turpināt tajos strādāt bez izmaiņām arī 2018.gadā, un papildu likme no uzņēmuma apgrozījuma par tiem nav jāmaksā.

Lai mikrouzņēmuma īpašnieks zinātu, vai un kuri viņa darbinieki vienlaikus ir nodarbināti arī citos mikrouzņēmumos, Valsts ieņēmumu dienests līdz 2018.gada 1.februārim nosūtīja vēstuli katram mikrouzņēmuma īpašniekam Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS).

Ja 2019.gadā mikrouzņēmumā tiks nodarbināti darbinieki, kuri strādā vairākos mikrouzņēmumos vienlaikus, mikrouzņēmumu nodokļa likmei pieskaitīs 2% par katru šādu darbinieku. Šādā gadījumā mikrouzņēmums ar 2020.gadu zaudēs MUN maksātāja statusu.

2018.gads	2019.gads
Darbinieks var turpināt darbu vairākos mikrouzņēmumos, ja ir pieņemts darbā līdz 2017.gada 31.decembrim.	Tie mikrouzņēmumi, kuri joprojām nodarbinās personas, kas vienlaikus strādā vairākos mikrouzņēmumos, maksā papildus 2% likmi no uzņēmuma apgrozījuma par katru šādu darbinieku.
Šādā gadījumā papildu likme mikrouzņēmumam nav jāmaksā.	Šādā gadījumā mikrouzņēmums ar 2020.gadu zaudēs MUN maksātāja statusu.

Visi pārējie noteikumi attiecībā uz darbiniekiem saglabājušies nemainīgi

Izvēlēties maksāt MUN tāpat kā līdz šim var: individuālis komersants, individuālis uzņēmums, zemnieka vai zvejnieka saimniecība, fiziska persona, kas reģistrējusi savu saimniecisko darbību, un sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA). Mikrouzņēmuma darbinieku skaits nevar pārsniegt piecus darbiniekus, un mikrouzņēmuma darbinieka ienākums nevar pārsniegt 720 eiro mēnesī. Ja mikrouzņēmuma darbinieka ienākums pārsniegs 720 eiro mēnesī, ienākuma pārsnieguma daļai papildus piemēros 20% likmi, ja mikrouzņēmuma darbinieku skaits ceturksnī pārsniedz piecus darbiniekus, mikrouzņēmumu nodokļa likmei pieskaitīta 2% par katru papildus nodarbināto darbinieku.

Jau sākotnēji MUN režīma mērķis bija mazināt administratīvo un nodokļu slogu, it īpaši saimnieciskās darbības uzsākšanas periodā, kā arī nozarēs ar zemu ienākuma līmeni potenciālu, vienlaikus ievērojot sabiedrības kopējās intereses godīgas konkurencēs un sociālās drošības jomā. Tātad MUN režīms ir domāts maziem uzņēmumiem un to darbiniekiem, lai sāktu uzņēmējdarbību, vai lai būtu iespējas darboties nozarēs ar zemu ienākumu līmeni.

Nakts	Diena
T 20.06	Maznīkagais, neiens letus +14 Stārdis +21
C 21.06	Stārdis +16 Maznīkagais +24
Pk 22.06	Aprāces, letus +16 Aprāces +17
S 23.06	Stārdis +9 Aprāces, neiens letus +14

Gismeteo.Jaunumi.

Informē LAD

Pieejams atbalsts ar lauksaimniecību nesaistītām aktivitātēm, arī tūrismam

Lauku atbalsta dienests (LAD) no 18. jūnijs līdz 18. jūlijam izsludina projektu iesniegumu pieņemšanu apakšpasākumā "Atbalsts ieguldījumiem ar lauksaimniecību nesaistītu darbību radīšanā un attīstīšanā".

Trešās kārtas pieejamais publiskais finansējums pieejams vairākām aktivitātēm:

O "Ar lauksaimniecību nesaistītu darbību attīstība" un "Ar lauksaimniecību nesaistītu saimniecisko darbību dažādošana" 11,99 miljonu eiro apmērā;

O "Tūrisma aktivitāšu veicināšana" 10 miljonu eiro apmērā.

Finansējums ir sadalīts pēc reģionalizācijas principa.

Pasākuma mērķis ir veicināt ar lauksaimniecību nesaistītu saimniecisko darbību un nodarbinātību lauku teritorijā, kā arī dažādot ar lauksaimniecību nesaistītām aktivitātēm, lai

attīstītu alternatīvus ienākumu avotus un palielinātu ienākumu līmeni lauku reģionos.

Projektu iesniegumi jāiesniedz, izmantojot LAD Elektroniskās pieteikšanās sistēmu.

Iesniegto projektu īstenošanas beigu datums, ja tiek ieguldītas investīcijas pamatlīdzekļu iegādei – viens gads no LAD lēmuma pieņemšanas par projekta iesniegumu apstiprināšanu, ja tiek veikta būvniecība, pārbūve un iegādāti ražošanas pamatlīdzekļi – divi gadi no LAD lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu.

Projekta iesnieguma veidlapas, plašāka informācija par pieejamo finansējumu katram reģionam, kā arī nosacījumi atbalsta saņemšanai, ir pieejami mājaslapā: www.lad.gov.lv, sadaļā "Atbalsta veidi" /Projekti un investīcijas.

Projektu pieņemšanas kārtā izsludināta Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Lauku attīstības programmas pasākuma "Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība" ietvaros.

Salidojums - satikšanās

Audžuģimeņu, adoptētāju, aizbildņu un viesģimeņu salidojums

Jau otro gadu Latvijā notiek audžuģimeņu, adoptētāju, aizbildņu un viesģimeņu salidojumi - satikšanās reģionālajās atbalsta grupās.

Šovasar notiks četras kopējās audžuģimeņu, adoptētāju, aizbildņu un viesģimeņu reģionālās atbalsta grupas jeb salidojumi Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales reģionos. Pirmo reizi tos organizējām pagājušajā gadā, kas liecina, ka tagad uzkrājusies pieredze un iestrādes.

Salidojumi notiks no jūlija līdz augustam atpūtas kompleksos:

- 7. un 8. jūlijā Vidzemes reģionā – "Minhauzena Unda", Saulkrastos;
- 14. un 15. jūlijā Zemgales reģionā – "Turbas", Ikšķiles novadā;

4. un 5. augustā Latgales reģionā – "Rāznas līcis" un "Ezerkrasti" Rēzeknes novadā;

25. un 26. augustā Kurzemes reģionā – "Lejastiezumi", Kuldīgas novadā.

Priecāsimies vēlreiz satikties ar ģimenēm, kuras iepazinām pagājušajā vasarā, kā arī ar tām, kas atbrauks pirmo reizi! Aiciniet ģimenes, kuras varbūt vēl nezina par lielisko iespēju būt kopā, iegūt jaunus draugus, zināšanas un pieredzi, sportot, dejot un pavadīt divas brīnišķīgas dienas Latvijas skaistākajās vietās! Lai nodrošinātu saturīgas aktivitātes bērniem un pieaugušajiem, izmitināšanu, nakšņošanu un ēdināšanu, ir jāzina precīzs dalībnieku skaits, tāpēc audžuģimeņu, adoptētāju, aizbildņu un viesģimeņu iepriekšēja pieteikšanās uz izraudzīto pasākuma vietu ir obligāta.

Dalībai salidojumos ģimenes var pieteikties darba dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00 līdz 18.augustam (pēc iespējas ātrāk, taču ne vēlāk kā nedēļu pirms pasākuma).

Piesakoties lūdzam norādīt dalībnieku vārdus, uzvārdus, bērnu vecumu un ģimenes statusu, ja nepieciešams, ēdināšanas iapatnības (alerģijas u.c.). Prioritāri nakšņošanu telpās nodrošināsim ģimenēm ar bērniem līdz 3 gadu vecumam un bērniem ar veselības problēmām. Iespēju robežas arī pārējiem centīsimies nodrošināt nakšņošanu telpās (līdzīgi nemot savu gultasveļu un matračus), kā arī, protams, varēsiet nakšņot lidzpaņemtās teltīs.

Dalība un visu lielisko pasākumu programma ir bez maksas!

Pieteikties var zvanot vai sūtot e-pastu Aigai Romānei - Meierei, kontakttālrunis – 29728401, e – pasts: aromane@inbox.lv. Vairāk informācijas, zvanot pa tel. 27794994 Evijai Rācenei; e-pasts: r.evija@inbox.lv

Četrā reģionālo atbalsta grupu - salidojumu dienas kārtība (no 7.jūlija līdz 26.augustam)

1. diena

Laiks	Pasākuma plāns
11.00-12.30	Dalībnieku ierašanās, reģistrācija, iekārtošanās naktismitnēs
13.00-13.40	Pusdienas
14.00-15.00	Pasākuma atklāšana, uzrunas, norises gaitas izklāsts, dalībnieku sadalīšanās grupās
15.00-17.00	Izglītojošas un radošas darbnīcas bērniem Lekcijas un nodarbības vecākiem PEP mammu lekcijas un praktiskās nodarbības
17.00-17.30	Tējas/kafijas pauze, launags
17.30-20.00	Radošo darbnīcu un lekciju turpināšana.
20.00-20.40	Vakariņas
21.00-24.00	Vakara radošais pasākums, dejas, koncerti, uzkodas
24.00-9.00	Naktsmiers

2. diena

Laiks	Pasākuma plāns:
9.00-9.30	Celšanās, rīta rosme
9.30-10.15	Brokastis
10.15-12.30	Ģimenes saliedēšanās sporta spēles vecākiem kopā ar bērniem. Atbalsta grupa vecākiem. Radošās darbnīcas un PEP mammu semināri.
12.30-13.30	Noslēguma pasākums, apbalvošana
13.30-14.30	Pusdienas
14.30-15.00	Mantu sakravāšana un došanās mājup.

Relīzi sagatavoja DZINTRIS KOLĀTS, nodibinājuma "Sociālo Pakalpojumu Aģentūra" sabiedrisko attiecību konsultants

Vai zini?

Iedzīvotājiem trūkst izpratnes par galvojuma saistību uzņemšanos

Vairums (65%) Latvijas iedzīvotāju pauž gatavību klūt par galvojāju citas personas kreditam gadījumā, ja saņemtu šādu lūgumu,- liecina Swedbank Finanšu institūta veiktā aptauja.

Lai gan šāda rīcība ir apsveicama dažādās krīzes situācijas vai gadījumos, kad tas skar pašus tuvākos līdzcilvēkus, liela daļa iedzīvotāju līdz galam neizprot galvojāju atbildības limeni saistību uzņemšanās brīdī un tādējādi pakļauj sevi finansiālu problēmu riskam.

Kā skaidro finanšu eksperti, pēdējā laikā, izsniedzot prāvāku aizdevumu, aizdevēji arvien biežāk piesaista nevis galvojāju, bet līdzizaņēmēju, kas vēl vairāk uzsvēr kopējās saistību uzņemšanās būtību. Protī, gan galvenajam aizņēmējam, gan līdzizaņēmējam noslēgtā liguma ietvaros ir vienādas tiesības un pienākumi - tādād galvotājs vai līdzizaņēmējs ir vienlīdz atbildīgs par ligumā minēto saistību izpildi. Diemžēl daļa Latvijas iedzīvotāju galvotāju un līdzizaņēmēja saistības izprot tikai daļēji vai tās neizprot vispār, riskējot uzņemties pilnu finansiālu atbildību par aizdevuma atmaksu gadījumos, kad galvenais aizņēmējs to nevar apmaksāt.

"Galvojuma saistību uzņemšanās ir nopietns lēmums, kas prasa rūpīgu apstākļu izpēti un arī iespējamo sekū apzināšanos. Klūt par kādas citas personas kredīta galvojāju nozīmē uzņemties pilnas līgumsaistības, kas iekļauj maksājumu veikšanu gadījumos, kad aizņēmējs pats tos neveic. Tādējādi ikviens galvotājs ir potenciāli atbildīgs par citas personas aizņēmumu. Redzams, ka tieši tai daļai sabiedrības, kuru maksājumu disciplīna un finanšu prātība nav spīdoša, visvairāk trūkst izpratnes arī situācijās par galvojuma atbildības līmeni. Turklāt, ja paša maksāšanas disciplīna piekļivo, pastāv liels risks saņemt atteikumu klūt par galvojāju, tādējādi liedzot iespēju palīdzēt situācijās, kad tas patiesi būtu nepieciešams," atzīst Evija Kropa, Swedbank Finanšu institūta eksperte.

Lai palīdzīgas rokas sniegšana, piekrītot klūt par galvojāju līdzcilvēkiem, neklūtu par svešu parādu cilpu pašam, eksperte iesaka pirms lēmuma pieņemšanas rūpīgi izsvērt šādus jautājumus:

1. Kāda iemesla dēļ aizdevējs lūdz galvojāju?

Ja tas ir paša aizņēmēja esošās/iepriekšējās maksājumu disciplīnas dēļ, klūt par galvojāju ir riskanti un nepieciešama rūpīga apstākļu izvērtēšana. Varbūtība, ka arī jaunuzņemtās saistības aizņēmējs neveiks savlaikus un ka ar saviem līdzekļiem nāksies pieslēgties arī galvotājam, ir krieti lielāka. Līdzīgi ir gadījumos, ja aizņēmēja ienākumi ir nepietiekami, lai tas vienpersoniski aizņemtos prasīto lielo naudas summu. Ja vien tas neatliecas uz vienu un to pašu mājsaimniecību, kad kredīts tiek ņemts kopēju mērķu sasniegšanai. Savukārt, ja, piemēram, kāds no vecākiem tiek piesaistīts kā galvotājs bērna Studiju kredīta noformēšanai, šāds solis vērtējams kā pamatots;

2. Kādi ir līguma nosacījumi?

Ari galvotājam, tāpat kā aizņēmējam, ir rūpīgi jāiepazīstas ar visiem līguma nosacījumiem, lai iesaistīšanās brīdī būtu skaidras visas iespējamās sekas un potenciālā atbildība, kas pilnībā vai daļēji jāuzņemas galvotājam;

3. Cik lielas kopējās saistības attiecībā pret saviem ienākumiem vari uzņemties? Ja klūsti par galvojāju citas personas kreditam, tam var būt būtiska ieteikme situācijās, kad pats vēlies saņemt aizņēmumu. Galvoto saistību apmērs ieteikmē tavu kredītspēju, tādējādi svarīgi saprast, cik lielas kopējās saistības attiecībā pret saviem ienākumiem vari uzņemties, lai aizņēmumi neradītu slogu tavai finanšu situācijai;

4. Vai varēsi galvoto aizņēmumu atmaksāt?

Dzīvē gadās absolūti neparedzēti notikumi, tāpēc galvojuma saistību uzņemšanās brīdī jābūt gatavam arī situācijai, kad tev būs jāpārņem dalēja vai pilna maksājumu veikšana pat, ja sākotnēji šķiet, ka varbūtība ir niecīga. Pirms uzņemties galvotās saistības, tikpat nopietni ir jāizvērtē arī savas iespējas nākotnē šos kredītus atmaksāt;

5. Vai esи gatavs saistībām ilgtermiņā?

Parakstot līgumu par galvojumu, tā atsaukšana nav iespējama. Līdz ar to pārdomāšanas iespēja netiek dota, ja vien tavā vietā netiek piesaistīts cits galvotājs un/vai izmaiņas apstiprina arī naudas aizdevējs, kā arī šim izmaiņām piekrīt pats aizņēmuma ņēmējs.

Apsveikumi

Gadi neaiziet, bet mainās.
Paliek tūrumos un pļavās,
Bērzu bīrziņi, putnu dziesmās,
Liepu gatvēs, upes gravās,
Savās vasarās un ziemās.

(V. Kokle-Līviņa)

Sveicam **Eleonoru Vaibu** lielajā dzīves jubilejā!
Ģertrūde, Dzintra, Aina

Tavs mūžs kā zaļais brūklenājs mums šķiet,
Tas mūs vēl ilgi iepriecējot zied,
Lai viegli savus gadus plecā nesi,
Lai netrūkst spēka mūža kalnā iet.

Vismilākie sveiceni **Eleonorai Vaibai**
lielajā dzīves jubilejā! Daudz saulainu dienu,
veselību, Dieva svētību turpmākajos gados.
Valija, Paulis

Tirumam lidzīgs Tavs darbigais mūžs,
Ražens gan svelmē, gan vēji kad pūš.
Atskaties, priečājies, rītdienu sveic,
Ieklausies - visi paldies Tev teic.

(A.Rapša)

Sirsnīgi sveicam **Eleonoru Vaibu** nozīmīgajā dzīves
jubilejā! Lai katra diena ir prieka un veselības pilna.
Jānis, Lucija, Andris, Ināra

Pārdod

21.jūnijā z/s "GRAČUĻI" pārdos
dažādu krāsu jaunputrus (4-6
mēn.), baltas dējējvistas, gaiļus.
Pēc pieteikuma šķirotie un mājas
cāli, broileri (1- 4 ned.), Pekinas
pīlēni, mulardi, zostēni, pērlu vistīnas,
platkrūši titāri. Mob. 29186065;
25983997 (šoferis).

Bērzpils 7.20 - Lazdukalns 7.35 -
Kapūne 7.45 - Rugsāji 7.55 -
Mednī 8.05 - Naudaskalns 8.15 -

Balvi 8.25 - Kubuli 9.00 -
Viķsna 9.15- Kuprava 9.35 -
Vilaka 9.55 - Žiguri 10.15 -

Borisova 10.35 - Semenova 10.50 -
Šķīlbēni 11.00 - Rekova 11.10 -
Upīte 11.20 - Baltinava 11.40 -
Briežuciems 11.55 - Egluciems
12.15 - Vecītīža 12.30 - Tilža 12.45 -
Golvori 13.00 - Bērzpils 13.15.

Balvos - 20.jūnijā broileri, cāli, pilēni,
zostēni, pērlu vistas, titāri, jaunputni.
Tālr. 29424509.

Skaldīta malka ar piegādi.
4,5 m³ - EUR 155.
Tālr. 29418841.

Pārdod 1-istabas dzīvokli
Steķentavā, 5. stāvā.
Tālr. 26248774.

Pārdod 2-istabu dzīvokli Balvos.
Tālr. 20600557.

Steidzami pārdod garāžu Balvos.
Tālr. 26117989.

Pārdod siena ārdītāju *Jula*, platums
4,2 m, darba kārtībā, EUR 300.
Tālr. 29203744.

Pārdod Audi 80, B4, 1992.g., 334
000 km noskrējieni, TA 12.2018.
Tālr. 29360615.

Pārdod Hyundai Santa Fe, no
Vācijas. Tālr. 28323112.

Piedāvā darbu

Aicina darbā DARBINIEKUS-
BŪVNIEKUS. Darbs ir saistīts ar
komandējumiem uz Zviedriju. Zvanīt
(9-18) vai rakstīt uz e-pastu:
sialkester@gmail.com. SIA
LKESTER, reģ. nr. LV40203133914.
Tālr. 23004410.

Piedāvā darbu mežā ar krūmgriezi.
Tālr. 29335439.

Piedāvā darbu
MEŽSTRĀDNIEKIEM.
Tālr. 26211223.

Dažādi

Piegādā granti, smilti, šķembas,
melnzemi.
Remontē piebraucamos celiņus.
Iemontē ūdensvadu, kanalizāciju.
Tālr. 28398548.

Ekskusija "Latvijas pilis".
10.-12.jūlijā, EUR 160.
Tālr. 26014940.

Atdod pļavas pļaušanai
Naudaskalnā.
Tālr. 22404630.

Pērk

Z.S "Strautiņi"
iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

**IEPĒRK
MĀJLOPUS**
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparsstrade.lv

SIA "CĒSU GALĀS KOMBINĀTS"
**PAR AUGSTĀM
CENĀM
IEPĒRK
JAUNLOPUS un
LIELLOPUS.**
Tālr. 26185703, 25573447.

Pērk
Cirsmas, meža ipašumus,
izstrādes tiesības, neizpirkus un
citādi apgrūtinātus ipašumus.
Ātra izvērtēšana.
AUGSTAS CENAS. Tūlītēja samaksa.
26563153

SIA "AK STIGA"
par augstām cenām iepērk
malku, papīrmalku, zāģbalķus
mežā pie ceļa.
Pērk meža ipašumus,
cirsmas veic mežizstrādi.
Samaksa tūlītēja!
Tālr. 29213223 vai 20371384.

**Z/S "Madera" iepērk
MĀJLOPUS.**
Labas cenas.
Samaksa tūlītēja. Tālr. 26563019.

Ikvienam ir iespēja iši un
konkrēti pateikt paldies
kādam labvēlīgam, palīgam. Dārgi
atbalstītājam, - tikai 3 eiro par
25 vārdiem.
Jo šie ir "Pateicības
vārdi".

Jūnijā ir ne tikai Jāni,
bet arī pusgada abonēšana!

**Pārliecīnes, vai
abonēji Vaduguni?!**

Vaduguns

Indekss
3004

IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecinās Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒKINU KONTS

A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstu
atbild to autors.

**REKLĀMA,
SLUDINĀJUMI**

D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959
FAKSS - 64522257

REDAKTORS E.GABRANOVS - T.64522534, 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOJIČIKA - T.64522126
ZLOGINA, IZINKOVSKA - T.64520962
M.SPRUDZĀNE, I.TUŠINSKA - T.64522260
A.LOČMELIS - T.64520961
KOREKTORE S.GUGĀNE - T.64522126
GRĀMATVEDE S.BĒRZINA - T. 64507019
ŠOFERIS A.KIRSANOVS - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
G.LIELMANIS
Iespējots SIA "Latgales
Druka", Rēzeknē,
Baznīcas 28
TIRĀŽA - 3150

Es tagad aizeju, bet ne jau prom,
Es aizeju tepat –
Ar citām pukēm, citu sauli,
Ar citu zemi parunāt.

(M.Zviedre)

Skumju brīdi esam kopā un
visdzīļāko līdzjūtību izsakām
kaimiņiem **Irinai un Ēriksam**
Romanoviem, miļo **MĀMINU**,
SIEVASMĀTI zemes klēpi guldot.
Saidu ģimene

Tu katram viena, tikai viena,
Kurai kā pie saules bērni turas klāt.
Tāpēc ir tik grūti, skujām birstot,
Uz mūžu zemei tevi atdot, māt.
Skumju brīdi esam kopā ar **Irinu un Ēriku Romanoviem**, **MĀMULINU**,
SIEVASMĀTI aizsaulē pavadot.
Tamāra, Juris, Olga, Gatis,
Inga, Sergejs

Cik tukšs un kluss nu kaktiņš, māt,
Kurš varēs Tavā vietā stāt,
Kurš grūtā brīdi pienāks klāt?
Neviens tik tuvs vairs nebūs, māt.
Kad uz mūžigu nesatikšanos
jāatvadās no **MĀMULITES**, mūsu
klusa un patiesa līdzjūtība **koleģei**
Irinai Romanovai.
Vilākas domes grāmatvežu
kolektivs

Saņem, labā Zemes māte,
Vienu sirmu māmulīti,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.
Klusā un patiesā līdzjūtībā esam
kopā ar **Irinu Romanovu un**
tuvniekiem, **MĀMIŅU** kapu kalniņā
pavadot.
Vilākas novada dome

Lai tēva milestība visos ceļos vada,
Lai tēva miers jums spēku dod.
Lai labā, apklaususi sirds vēl ilgi
Teic padomus un ceļa maizi dod.
Kad brīdis ir tik smags, klusa un
patiesa līdzjūtība **Agitai Sirmačai**
un tuviniekiem, miļo **TĒTI** pavadot.
Tilžas PII bērnudārza kolektīvs

Pateicamies Balvu novada domei, Balvu ģimnāzijai,
Balvu Mūzikas skolai un Kubulu pagastam par jauno
un sīrnīgo pasākumu, veltītu 1941.gada 14.jūnija
represiju atcerēi.

Balvu novada politiski represētie

Liels, liels paldies Rugāju novada domei, īpaši Dainai
Tutiņai par atsaucību un atbalstu, ieguldīto darbu
Auškas-Mašku kapu ceļu remontā.

Sisojevu un Voicišu ģimenes